

Medie-slaget om Bøllebank

KLUMME: Operation Bøllebank kom til at fylde meget i medierne i januar. Og det kunne have været undgået, hvis Forsvaret havde været bedre til at dokumentere sine kampe, skriver Christian Brøndum. ■

Side 7

2.850 sømil i et stræk

OHØJ: Søværnets skoleskibe er på syv måneders charmetogt fra Danmark til De Vestindiske Øer og retur. Forsvarsavisen var med, da Thyra og Svanen anløb Barbados efter 18 dage med vand under kølen. ■

Side 10-12

Verdens bedste kampvogn

BUM: Leopard 2 A5 er på vej til Tyskland for at blive modificeret. Den vender tilbage som A7 og er ifølge FMI fremtidssikret frem til cirka 2035. Den samlede investering forventes at løbe op i en milliard kroner. ■

Side 16-17

Fra kaptajn til reservelæge

SKIFT: "Egentlig troede jeg slet ikke, at jeg var klog nok til at blive læge. Men jeg kunne se på kærestens lærebøger, at det måske ikke var så vanskeligt alligevel." Tidligere operationsofficer er trukket i hvid kittel. ■

Side 30-31

FORSVARSAVISEN 01

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 6 · FEBRUAR · 2017

Interview

NYE TRUSLER, NYE UDFORDRINGER OG NYT FORLIG

General Bjørn Bisserup har overtaget posten som forsvarschef i en omskiftelig tid. Budgetter skal analyseres, og driften effektiviseres. Samtidig lover politikerne et substantielt løft, der skal ruste Forsvaret og skabe forudsætninger for bedre at kunne svare igen på et ændret trusselsbillede.

Læs mere på side 4-5

KORT NYT OM FORSVARET

Challenger-fly afslører narkosmuglere

FANGST: Det danske inspektionsfly, Challengeren, som er udstationeret på Sicilien for at patruljere Middelhavet for EU's Frontex Mission Triton, opdagede under en patrulje den 29. januar en båd med over 500 kilo hash. Challengeren var på overvågningsmission øst for Italien, da besætningen fattede mistanke til en hurtiggående gummibåd. Under nærmere inspektion begyndte de formodede smuglere at kaste store pakker i havet. Fundet blev meldt til hovedkvarteret i Rom, og indtil italienske politibåde ankom og anholdt smuglerne, forblev Challenger-flyet i området og holdt øje med båd og smuglervarer. Challengeren skal være sydpå indtil midt i februar 2017. ■ /LBV

Afsked med OIR Hold 5 på Høvelte

IRAK: Det femte hold danske soldater til træningsmissionen i Irak holdt afskedsparade på Garderkasernen i Høvelte den 20. januar. Opgaven for soldaterne, der kommer fra nærmest alle dele af Hæren, er den samme, som den har været siden hold 1: Undervisning af irakiske sikkerhedsstyrker i en lang række militære discipliner, så irakerne bedre kan klare sig i kampen mod ISIL. Men forholdet til irakerne har forandret sig i løbet af missionen. "Vi har lært irakerne bedre at kende. De tips og tricks, vi har samlet op, bliver virkelig bragt i anvendelse. Vi rammer irakerne lige i deres undervisningsmæssige solar plexus, hvor det virkelig begynder at nytte. De tager viden til sig, og vi er på en bølgelængde med irakerne, som, jeg tror, vi ikke har været det før," siger oberstløjtnant Hvilsom, der er chef for holdet. ■ /AVF

W

LÆS FLERE
NYHEDER,
GÅ I DYBDEN
MED FOKUSOM-
RÅDER ELLER
SE VIDEOER PÅ
FORSVARET.DK

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Interview: Forsvarschefen

SIDE 4-5

Indland

SIDE 6

Set udefra

SIDE 7

Udland

SIDE 8-13

Forskning og analyse

SIDE 14-15

Materiel

SIDE 16-19

Arbejdspladsen

SIDE 20-23

Sport og sundhed

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Uddannelse og karriere

SIDE 28

Navne

SIDE 29

Med andre øjne

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Peter Willemoes parat til at støtte amerikansk hangarskib

ISIL: Ved redaktionens slutning havde Folketinget endnu ikke færdigbehandlet beslutningsforslag B56 om et dansk militært bidrag til en amerikansk hangarskibsgruppe til støtte for den internationale koalitions indsats mod ISIL i Irak og Syrien. Som led i de nødvendige militære forberedelser er fregatten Peter Willemoes sejlet mod Middelhavet. Således kan fregatten være klar til at indgå i operationen, når der er truffet endelig politisk beslutning herom. Peter Willemoes og besætningen kan støtte og forsvare hangarskibsgruppen under indsats mod ISIL i Irak og Syrien primært med sensorer og radar, men om nødvendigt også med våben. Deltagelsen i hangarskibsgruppen følger efter et længere træningsprogram, som fregat og besætning har deltaget i. En hangarskibsgruppe (Carrier Strike Group) består af et hangarskib, seks til ti krydsere og destroyere og i perioder ubåde. USS George H. W. Bush, der er det centrale skib i gruppen, har omkring 70 operative fly ombord. Besætningerne på skibene tæller i alt cirka 7.500 mænd og kvinder. ■ /SF

Debatside udgår

DEBATINDLÆG: For første gang siden maj sidste år udkommer Forsvarsavisen uden debatsiden "Læserne har ordet". Det skyldes, at der ikke er indsendt debatindlæg. Redaktionen håber at kunne vende tilbage med en læserbrevside næste gang. Sidste frist for indsendelse af indlæg er 1. marts. Skriv til forsvarsavisen@mil.dk. ■

Forsvaret får ingen særlige retningslinjer om ytringsfrihed

DEBAT: Som tidligere beskrevet i et interview med daværende forsvarsminister Peter Christensen (V) i Forsvarsavisen nr. 6, 2016, har Forsvarsministeriets departement siden sommeren 2016 – i dialog med både de faglige organisationer og ministerområdets myndigheder – arbejdet på retningslinjer for de ansattes ytringsfrihed. Det arbejde blev indstillet, da Justitsministeriet i oktober udgav en opdateret udgave af sin vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed. Da Justitsministeriets vejledning også gælder for Forsvarsministeriets ansatte og tydeligt og klart slår fast, hvad ytringsfrihed er for offentligt ansatte, har forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen (V) besluttet at indstille arbejdet med Forsvarsministeriets retningslinjer om ytringsfrihed. Det oplyser Forsvarsministeriet, som desuden oplyser, at de faglige organisationer var enige i, at Justitsministeriets vejledning er dækkende. Der bliver derfor ikke udarbejdet en særlig vejledning for Forsvarsministeriets område. Vejledningen om offentligt ansattes ytringsfrihed kan findes på Justitsministeriets hjemmeside. ■ /MF

http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/vejledning_om_offentligt_ansattes_ytringsfrihed.pdf

10 FISKERE REDDET AF ATLANTISK SAMARBEJDE

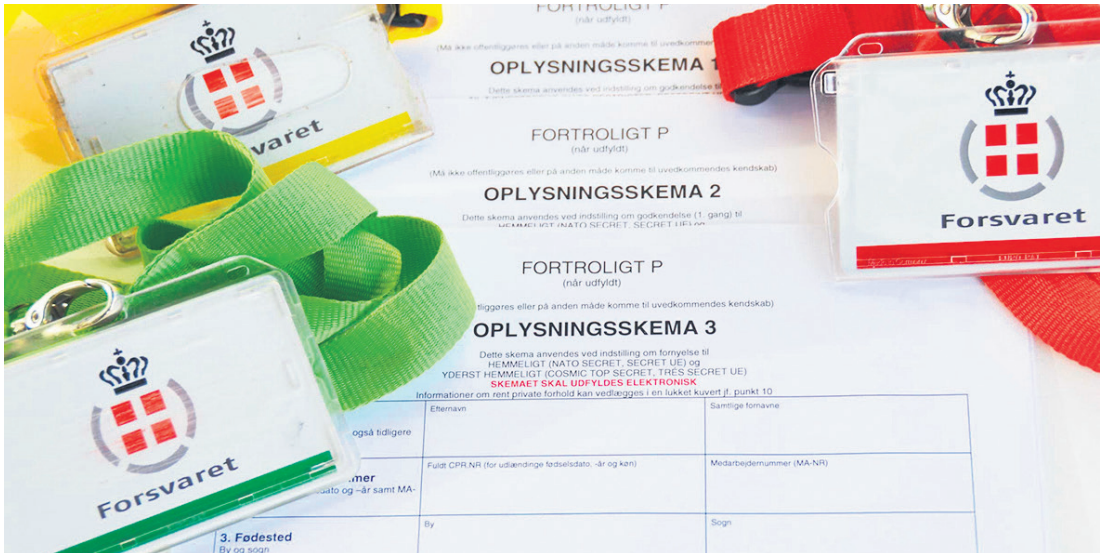

BRAND: Godt samarbejde mellem to skibe og en helikopter blev lørdag 7. januar redningen for et fiskefartøj i brand. Inspektionsskibet Vædderen, det færøske kystvagtfartøj Brimil samt en helikopter fra Atlantic Airways Helicopter blev klokken 12:30 sendt mod skibet, der befandt sig cirka 80 sømil sydvest for Færøerne.

Helikopteren var først fremme og evakuerede besætningen på 10 mand. Da Vædderen og senere Brimil nåede frem, var bølgerne 4-5 meter høje, og det var derfor ikke sikkerhedsmæssigt forsvarligt at forsøge at bekæmpe branden på skibet. Et nyt forsøg blev gjort søndag formiddag. Det lykkedes Vædderen at ind-

sætte sin gummibåd, hvorfra det lykkedes at sprøjte brandhæmmende skum ind i fiskefartøjets skrog. Over middag var branden så meget under kontrol, at Brimil kunne sætte en mand om bord på fiskefartøjet for at fastgøre en slæbetrosse. Herefter påbegyndtes slæbning retur mod Færøerne. MF/AKO ■

NY PROCES FOR SIKKERHEDS-GODKENDELSE FRA 2017

At glemme at kigge i e-Boks kan koste dig sikkerhedsgodkendelsen og måske dermed jobbet. Fra 2017 træder nogle ændringer i kraft, når det kommer til at opretholde din sikkerhedsgodkendelse.

AF FPS

SIKKERHED Sikkerhedsgodkendelsen er en del af den militære sikkerhed, og alle ansatte i Forsvarsministeriets koncern skal forny deres sikkerhedsgodkendelse via e-Boks hvert femte år. Fra januar 2017 ændres processen for at forny sikkerhedsgodkendelsen. Ændringerne består i:

- At dit tjenestested bliver orienteret, såfremt du ikke returnerer oplysninger rettidigt.
- At du fremover kun vil modtage op til to rykkere, hvis du ikke når at sende oplysningerne inden fristen.
- At medarbejdere på civiluddannelse, tjenestefri uden løn og rådighedskontrakt fornyr deres sikker-

hedsgodkendelse samtidig med, at de indgår deres kontrakt eller aftale, såfremt sikkerhedsgodkendelsen udløber inden for 12 måneder.

Orientering og eventuelle rykkere vil blive sendt til din e-Boks, som det derfor er vigtigt, at du holder øje med. Hvis du efter de to rykkere fortsat ikke sender oplysningerne, kan det have ansættelsesretslige konsekvenser herunder afskedigelse. Når din sikkerhedsgodkendelse er ved at udløbe, er det derfor vigtigt, at du overholder tidsfristen for at forny den. De nye ændringer gælder alle ansatte i koncernen, også medarbejdere på civiluddannelse, tjenestefri uden løn og rådighedskontrakt. Du kan læse mere om sikkerhedsgodkendelse på HR-portalén under "Ansættelsesforhold". ■

Fra militær til civil hos Soldaterhuset. Læs mere på side 27

FORSVARETS IDRÆTSPRIS TIL REKORDSKYTTE

HÆDER: Ved en ceremoni i januar i Kuglegården på Holmen i København overrakte Forsvarschef general Bjørn Bissrup Forsvarets Idrætspris til konstabel Steffen. Konstabeln fik prisen for sine flotte præstationer ved de militære verdensmesterskaber i skydning, der fandt sted i Doha i Qatar i november 2016.

"Du har i den grad ydet en bemærkelsesværdig indsats for idrætten i Forsvaret, og derfor har jeg den ære og fornøjelse at overrække dig Forsvarets Idrætspris. Tillykke med den og stor anerkendelse af din indsats. Den har jeg stor respekt for, og derfor har jeg besluttet, at du også skal have Forsvarschefens mønt," sagde general Bjørn Bissrup.

"Det betyder meget at få prisen. Det betyder meget at kunne promovere skydningen og vise, at Forsvaret har en andel i skydningen i Danmark," sag-

de den glade prismodtager efter overrækkelsen. Steffen skyder for idrætsforeningen ved Jydske Dragonregiment.

Ved verdensmesterskaberne i Doha fik Steffen en sølvmedalje på 300 m standardriffel, og han var med til at vinde bronze i militær hurtigskydning over 300 meter. Undervejs i konkurrencen satte Steffen verdensrekord ved at skyde 577 points ud af 600 mulige. ■ /AVF

Bagsiden: Food fight om blå krabber, salt og torsk. Læs side 32

KOMMENTAR

Vi skal se alvoren i øjnene

De første par måneder som forsvarsminister har jeg blandt andet brugt på at sætte mig ekstra grundigt ind i det hastigt forandrede trusselsbillede med Rusland, cybertrusler og terror som fremtrædende udfordringer. Og ærligt talt, det efterlader mig med store panderynker. Vi må se alvoren i øjnene – ligesom en række af vores naboer allerede har gjort med øgede forsvarsudgifter.

Det danske forsvar leverer virkelig godt. Vi vender hver en krone og går kritisk til værks for at frigøre midler. Men der skal simpelthen flere penge til. Derfor skriver vi også i regeringsgrundlaget, at Forsvaret skal tilføres et 'substantielt løft'. Mit politiske mål er, at vi i det næste forsvarsforlig afsætter flere kroner til Forsvaret.

For vi er truede. Uden at det skal være et skræmmebillede, bliver vi nødt til at være helt tydelige: Behovet for at vi betaler mere, hænger sammen med flere forhold: En del handler om terror. En del handler om Rusland.

Terrortruslen er så alvorlig, at de fleste er enige i, at myndighederne må have de fornødne ressourcer i tilfælde af terror. Hvis man derimod spørger folk, om de er bange for Rusland, så tror jeg, at svaret bliver et nej. Nok fordi mange af os troede, at Rusland skulle være vores fredelige partner efter den Kolde Krig.

Jeg tror ikke selv, at vi styrer mod en ny kold krig. Rusland udgør ikke en direkte militær trussel mod Danmark. Men vi er i en ny, alvorlig situation, hvor Putins Rusland de senere år har valgt en konfrontatorisk vej, der udfordrer den europæiske orden. Annekeringen af Krim i 2014 og senest russiske cyberangreb mod USA, Sverige, Tyskland og Storbritannien. Jeg selv er vokset op i skyggen af den Kolde Krig. Dengang forhandlede Vesten ud fra en styrkeposition – ikke ud fra svaghed. Og det er samme styrke, der skal til i dag, hvis vi skal have den nødvendige dialog med Rusland. En styrkeposition, der kræver, at vi afsætter de fornødne penge.

Vores styrke finder vi i et robust, militært NATO. Rusland ved godt, at NATO mener det alvorligt, men de tester sammenholdet med provokationer og øvelser, der skal så tvivl og usikkerhed. NATO-medlemskabet er som en brandforsikring. Hvis det brænder i nærområdet, stiger forsikringspræmien. Og det er netop dét, vi ser i dag. Der er ingen fribilletter. Men først som sidst er det for vores egen skyld. Det er i dansk interesse, at vi styrker den nationale sikkerhed. Det kræver, at vi tør tale lige ud om alvoren i de trusler, der er i vores omverden.

Claus Hjort Frederiksen (V)
Forsvarsminister

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

Foto: FMN.DK

UDGIVES AF:
Værnsfælles Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
Generalløjtnant Per Ludvigsen
Viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj - baunehoj@mil.dk

KOMMUNIKATIONSSEKTIONEN
Værnsfælles Forsvarskommando
Danneskiold-Samsøes Allé 1
1434 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION: Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI: Rosendahls - Schultz
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO: Sara Skytte
Redaktion afsluttet 1. februar 2017
Copyright Forsvaret 2016

Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er aliedt af anbefalinger fra FE om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 24.800

LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

FORSVARSCHEFEN:

”VERDEN HAR ÆNDRET SIG”

Efter mere end fyrrer år i uniform står general Bjørn Bisserup nu med fire stjerner på skuldrene i spidsen for Forsvaret, og han har en klar mening om fremtiden og kommende opgaver.

AF LARS BØGH VINTHER, VFK / FOTO: SARA SKYTTE

INTERVIEW Noget af første der skal ske, er, at Danmarks nye Forsvarschef inden sommer skal på besøg hos flest mulige dele af Forsvaret for at møde og lytte til medarbejderne, så han kan danne sig et billede af, hvordan de ser verden.

”Jeg ønsker at møde medarbejdere på alle niveauer for at høre, hvad de synes, vi skal blive bedre til, og hvordan de oplever Forsvarets situation i hverdagen,” siger Forsvarschefen.

Efter eget udsagn er Forsvarschefen nærmest født og opvokset i Forsvaret. Han var 16 år gammel, da han begyndte som soldat. De seneste år har han siddet i den øverste ledelse som chef for Forsvarsstaben under tre forskellige forsvarschefer og senest som den første koncernstyringsdirektør efter omorganiseringen af Forsvarets ledelse i 2014.

”Forsvarets medarbejdere har ydet en kæmpeindsats for at bringe os til dér, hvor vi er i dag. De seneste år har været hårde år og med masser af opgaver, som skulle løses samtidig med forandringer og usikkerhed hos den enkelte: Har jeg nu et job og hvis ja, så hvor henne? Og alligevel blev opgaverne løst fremragende.”

Forsvarschefen slår samtidig fast, at verdensbilledet og dermed trusselsbilledet har ændret sig markant de seneste år.

”Det handler om Rusland, cybersikkerhed, ISIL, terror og flygtninge som følge af konflikter rundt om i verden. Helt nye trusler i forhold til, hvordan verden så ud for bare få år siden. Vi skal derfor udvikle Forsvaret, så vi troværdigt kan bidrage til NATO’s kollektive afskrækkelse. Det betyder blandt andet, at vi skal være i stand til at deployere landstyrker, som skal kunne klare sig selv. Vi skal kunne deltage i forsvaret af Østersøen med relevante kapaciteter. Alt det vi kunne tilbage i den Kolde Krig. Jeg taler ikke om, at Danmark står over for en invasionstrussel, men vi skal sammen med NATO afskrække Rusland fra at tro, at det er en god ide at true de baltiske lande eller Polen. De skal vide, at NATO’s artikel fem, musketer-eden, er troværdig.”

Et foranderligt verdensbillede sætter naturligvis krav til militærets materiel. Forsvarets flåde er moderniseret, det er besluttet at købe nye kampfly og snart ruller blandt andet nye pansrede mandskabsvogne ind på Forsvarets kaserner.

”Når man ser på det udstyr, vi har, og det, som er på vej, så har vi aldrig haft bedre materiel i Forsvaret. Om der så er nok, er en anden diskussion. Vi skal have det, som vi har behov for til at løse de opgaver, som vi sendes på. Det må vi ikke gå på kompromis med.”

Rekrutteringsudfordringer

Men Forsvaret står ifølge Forsvarschefen også over for andre udfordringer. For eksempel at gøre arbejdspladsen attraktiv og fastholde medarbejdere i et samfund, hvor der bliver større konkurrence om arbejdskraften.

Rekrutteringen bekymrer Forsvarschefen, som gerne ser gode løsningsforslag fra alle niveauer i Forsvaret og fra personaleorganisationerne, som Bjørn Bisserup i mange år har haft et tæt forhold til.

”Vi kommer til at skulle tænke os godt om i forhold til hvordan vi sikrer os, at vi er en konkurrencedygtig og attraktiv offentlig arbejdsplads. Jeg efterlyser gode ideer fra de ansatte og især organisationerne. Vi bliver nok aldrig lønførende, men så er der andre parametre, som kan gøre os interessante.”

Forlig og budgetanalyse

Allerede i år skal et nyt forsvarsforlig besluttet, og inden sommer skal Forsvaret selv pege på mulige effektiviseringer med en såkaldt budgetanalyse.

”

Verden har ændret sig. Trusselsbilledet har ændret sig. Det handler om Rusland, cybersikkerhed, ISIL, terror og flygtninge som følge af konflikter rundt om i verden. Helt nye trusler i forhold til, hvordan verden så ud for bare få år siden.

Bjørn I. Bisserup, Forsvarschef

”Jeg forstår godt, at nogle reagerer negativt over for budgetanalysen, når vi står over for ændrede og større opgaver, og regeringen taler om flere penge og et substantielt løft. Men vi skal som alle andre offentlige arbejdspladser forsøge at blive mere effektive, og den bebudede analyse af det operative område har hele tiden stået i forligsteksten. Vi har vidst det hele tiden”.

Budgetanalysen går groft sagt ud på at anvise muligheder for at effektivisere i styrelser og Værnsfælles Forsvarskommando (VFK), så fremtidige udgifter til nye kampfly, erstatninger til PTSD-ramte veteraner og en række mindre budgetposter på i alt en milliard kroner kan finansieres. Analysen skal ligge klar og indgå i forligsforhandlingerne til sommer, som en palet af muligheder for politikerne. Som udgangspunkt skal der alene i VFK anvises muligheder for besparelser på 600 millioner kroner.

”Det at skulle spare 600 millioner kroner på VFK-området, tror jeg, er ambitiøst. Jeg ved ikke, om det kan lade sig gøre. Det skal analyserne vise. Men for os i Forsvaret bliver det vigtigt at gøre opmærksom på konsekvenserne af forslagene. I sidste ende skal politikerne beslutte, hvad vi skal gøre. Og så er det vigtigt, at konsekvenserne er tydelige.”

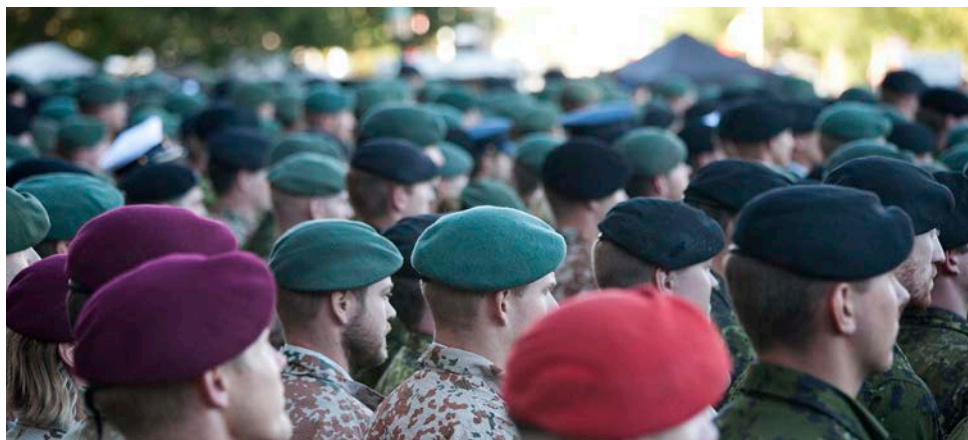
Sig tingene som de er

Bjørn Bisserup er kendt som en hårdtarbejdende og konstant chef. Nogle vil måske ovenikøbet mene, at han kan være lidt for utålmodig og sige tingene lidt for meget lige ud, men på den front sker der nok ikke de store ændringer. Generalen sætter pris på, at tingene bliver sagt uden omsvøb. ”En gang imellem har jeg måske sagt tingene lidt for klart og måske skubbet nogen fra mig – det skal man selvfølgelig passe på med. Jeg synes grundlæggende, man skal tale ordentligt til hinanden, chef eller ej,” siger Forsvarschefen og uddyber:

”I Forsvaret skal vi ikke bare tale ordentligt til hinanden, vi skal også sige tingene, som de er. Også når det gør ondt. Kan vi gøre noget ved forholdene, så gør vi det. Når vi ikke kan, så skal vi sige det. Men omsvøb og uforståelige bortforklaringer om noget, vi ikke kan ændre, det synes jeg ikke er konstruktivt. Jeg synes, vi fra Forsvarets ledelse skylder medarbejderne at sige tingene lige ud. Samtidig synes jeg, at alle skal forholde sig til realistisk til, hvad vi kan ændre, og hvad vi ikke kan. Og så bruge energien rigtigt.” Han sagde ja til jobbet som forsvarschef, fordi det var svært at sige nej, og fordi han mener at kunne bidrage til Forsvarets videre udvikling.

”Jeg tror på ideen om et stærkt forsvar, så jeg sagde selvfølgelig ja til jobbet. Jeg har holdt af fællesskabet i Forsvaret uanset, hvor det har været. Når man så får chancen for at stå i spidsen for alle de tusindvis af dygtige kvinder og mænd, så sagde jeg: Ja tak, det vil jeg gerne.” ■

Ny vejledning for bemanning i hele koncernen

STILLINGER: Forsvarsministeriets Personalestyrelse har netop udgivet en central vejledning til bemanningssystemet i hele koncernen. Den ny vejledning beskriver, hvordan vi bemander ledige stillinger på tværs af ministerområdet, og hvilke muligheder du har, når du skal bemande en stilling – uanset myndighed, funktionsniveau og civil/militær stilling. Vejledningen henvender sig til ansættende chefer og er derudover relevant for de chefer og medarbejdere, som arbejder med at bemande stillinger til dagligt. Du kan finde vejledningen på HR-portalen. I marts, april og maj tager FPS på roadshow for at præsentere vejledningen. Hvor og hvornår vil blive annonceret ved den enkelte myndighed og på HR-portalen. /FPS

SKAL FORSVARET LØFTES ELLER EFFEKTIVISERES?

Det kan måske virke selvmødsigende, men svaret er faktisk: ”Sikkert begge dele”. Budgetanalyser skal pege på muligheder for effektiviseringer, men det samlede budget beskæres ikke. Og måske tilføres endda flere midler med et nyt forlig.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

BUDGETANALYSE

Som det blev meldt ud i sidste måned, bliver der nu sat gang i en række såkaldte budgetanalyser, som skal udpege muligheder for effektiviseringer i Forsvaret. Analyserne er besluttet i det nuværende forsvarsforlig, som løber til udgangen af 2017, og de skal afdække, om ressourcerne bliver brugt effektivt og så hensigtsmæssigt som muligt. På det operative område (Værnsfælles Forsvarskommando med underlagte myndigheder) skal der findes muligheder for effektiviseringer for 600 millioner kroner, mens det drejer sig om cirka 250 millioner kroner på materiel- og IT-område, og cirka 100 millioner kroner på tværgående driftsydelser.

”De af jer, der har fulgt med i nyhederne de seneste uger, vil have hørt regeringen sige, at Forsvaret nu skal løftes og ik-

ke skæres. Og derfor er der nok nogle der – med en vis ret – undrer sig over, at det nu lyder som om, der skal spares. Sagen er, at set ud over hele Forsvarsministeriets område skal der ikke spares, men der er nogle huller i det nuværende budget, som skal dækkes. Altså skal forbruget tilpasses, så det ikke bliver større end de penge, som er sat af til Forsvaret. Pengene bliver med andre ord inden for Forsvaret. Herudover kan så være, at der tilføres flere midler med et nyt forlig,” siger Viceforsvarschef, general-løjtnant Per Ludvigsen.

Vigtige uforudsete udgifter

Ifølge regeringsgrundlaget er det regeringens opfattelse, at Forsvaret skal tilføres midler i et nyt forlig. Det er oplægget til de kommende forligsforhandlinger, og det står ved magt. Når der alligevel skal peges på muligheder for at finde midler nu, er det fordi, der er behov for inden for rammerne af det nuværende forsvarsforlig at finde penge til arbejdsskadeerstatning til veteraner med PTSD, til drift af nye kampfly og til styrkelse af Forsvarets Efterretnings-tjenestes kamp mod terror. Blandt andet.

”I forbindelse med 2016-aftalen om køb af nye kampfly blev det besluttet, at den forventede øgede driftsudgift skulle finansieres inden for Forsvarets egen ramme. Herudover er der i løbet af indeværende forligsperiode truffet beslutning om at skaffe penge til veteraner med PTSD og styrket terrorbekæmpelse, og de udgifter var ikke en del af det oprindelige budget,” fortæller Per Ludvigsen og fortsætter: ”Men det gør dem jo ikke mindre vigtige”.

Øget behov for forsvar

Hvad angår regeringens ønsker om at sikre et substantielt løft ved at tilføre flere penge, så har det at gøre med et nyt forsvarsforlig fra 2018. Skulle budgettet i et nyt forlig blive større end i dag, forventes de ”nye” penge at skulle bruges til ny og mere kapacitet til operativ opgaveløsning som for eksempel flere enheder og mere materiel.

”Når der overhovedet tales om et substantielt løft, er det fordi, regeringen blandt

andet ser et øget behov for at kunne sikre og forsvare os mod mere markante trusler i forhold til, hvad der var tilfældet, da det

Sagen er at set ud over hele Forsvarsministeriets område, så skal der ikke spares, men der er nogle huller i det nuværende budget, som skal dækkes.

Per Ludvigsen, Viceforsvarschef

nuværende forsvarsforlig blev forhandlet. Der er endvidere behov for forøget kapacitet, hvad angår cybersikkerhed, og og-

så terrortruslen skal Forsvaret være med til i endnu højere grad at kunne håndtere fremover,” siger Per Ludvigsen.

Forhandlingsplatform

Budgetanalyserne kommer til at forløbe i to faser. Først kortlægges og udvælges områder af særlig interesse, og efterfølgende gennemføres nogle dybdegående analyser. Den første kortlægning er så småt gået i gang. De dybdegående analyser skal resultere i en bruttoliste med effektiviseringsmuligheder. De skal være så konkrete som muligt, og det er vigtigt, at de afledte konsekvenser, der vil være ved en implementering af en given mulighed, vurderes og beskrives klart. Analyserne skal være færdige til forhandlingerne om forsvarsforliget 2018-2022 og give politikerne et godt overblik og en platform at stå på, når der skal forhandles forsvarsforlig.

Der laves tre forskellige budgetanalyser, og Værnsfælles Forsvarskommando sidder med ved alle tre. Altså også de der ikke direkte handler om det operative område.

”Vi skal være med og bidrage konstruktivt på alle områder, der er af betydning for Værnsfælles Forsvarskommando,” siger Per Ludvigsen.

Opgaven går først og fremmest ud på at finde bud på effektiviseringer, forenklinger og processer, som kan optimere udnyttelsen af ressourcer. Inden for VFK skal der derfor først og fremmest ses på, om der er noget, der kan gøres mere hensigtsmæssigt og derved også billigere ved stabe og kommandoer, hos de operative enheder, på uddannelsesstederne og på det logistiske område.

Viceforsvarschefen understreger, at han og resten er ledelsen til fulde er klar over, at det af mange medarbejdere vil blive oplevet som en ekstra udfordring.

”600 millioner kroner er et meget ambitiøst mål. Ikke mindst da Forsvaret igennem de seneste år allerede har oplevet store forandringer med omprioriteringer. Der er ikke nogen let opgave, men det er altså en opgave, vi har fået, og som vi løser.” ■

Viceforsvarschef, general-løjtnant Per Ludvigsen. Foto: Anders Fridberg

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Hvem er farligst?

”Russerne presser også vores svenske naboer, og i Finland, Polen og de baltiske lande er de nervøse. Et kig på Ukraine, hvor Rusland har sendt soldater i kamp, forklarer hvorfor.”

Journalisten Adam Holm som replik til Marie Krarups (DF) udmeldinger i Deadline, hvor hun advokerede for, at vi her i Vesten skal kigge på de interesser, vi har til fælles med russerne frem for at provokere dem.

B.T
27. januar 2017

Fortsat amerikansk støtte til NATO

”USA vil fortsætte sit langvarige engagement over for NATO-alliancen”

Den nye amerikanske **forsvarsminister, general James Mattis**, har på trods af den amerikanske præsident Donald Trumps kritik af NATO bekræftet fortsat amerikansk støtte til NATO. Det skete i en samtale med den tyske forsvarsminister, Ursula von der Leyen. Allerede før det - på sin første dag på jobbet - forsikrede James Mattis NATO's generalsekretær Jens Stoltenberg om at, ”USA har en ubrydelig forpligtelse” over for NATO.

Flere medier
24.-27. januar 2017

Det farlige trækker

»Det er interessant og overraskende, at især de helt unge uden familier vælger at bruge et sabbatår på de mere farlige missioner, og det gør de ikke nødvendigvis, fordi de vil have en karriere i Forsvaret”.

Seniorforsker Stéphanie Vincent Lyk-Jensen fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) har både før og efter udsendelse undersøgt udsendte soldaters grunde til at tage af sted og fundet frem til, at det især er lysten til eventyr, en oplevelse for livet, udfordringer og nye kammerater, der virker tiltalende.

Jyllands-Posten
23. januar 2017

Veteran-retreat på Strynø

”Vil jeg være en bums, der bor ude i skoven og ikke kan tage vare på sig selv? Nej. Det vil jeg ikke. Jeg vil være en etableret del af det her samfund, jeg vil være en god del af samfundet, det er hammerhammervigtigt for mig...”

Den 29-årige **Steffen** blev indlagt på psykiatrisk afdeling og udskrevet til Strynø, hvor journalist Anne-Line Ussing og hendes mand, en pensioneret australsk officer, driver et økologisk landbrug og veteran-retreat. Her er plads til seks veteraner, der bor i hver deres skovarbejdervogn.

Kristeligt Dagblad
20. januar 2017

KLUMME

Af **Christian Brøndum**
journalist

Forsvarets udokumenterede kampe

23. juli. 01:19 Z: Eagle påkører mine. Alle tre overkonstabler såres, britisk Medevac tilkaldes.

Sådan stod der på en af første linjer i “krigsdagbogen” fra Musa Qala i 2006, som jeg fik i hænderne et par måneder efter kampene. Jeg husker følelsen af nærmest ærefrygt, da jeg begyndte at læse i dokumentet med radiomeldingerne om fem ugers kamp mellem angribende Taleban-krigere og 1. eskadron fra GHR’s lette opklaringsbataljon. Forsvarskommandoen havde samlet eskadronens daglige meldinger på 18 A4-sider, som jeg fik lov at læse i et lille lokale ude i Kuglegården på Holmen. Jeg tog notater til brug for en større artikel i Berlingske og et endnu længere baggrundsmateriale om de voldsomme og udmattende kampe i den afghanske mindre by cirka 70 kilometer nord for Camp Bastion i Helmand.

Jeg kom til at tænke på “krigsdagbogen” fra Musa Qala, da der for nylig udbrød et større slagsmål i medierne om forløbet af en anden berømt kamp, Operation Bøllebank, der udspillede sig ved Tuzla i Bosnien en mørk aprilnat i 1994. Nogle af deltagerne i slaget mellem to danske kampvognsdelinger på den ene side og serbiske angribere med artilleri og panserværnsmisiler på den anden side satte sammen med en såkaldt radiodokumentarudsendelse i januar i år spørgsmål ved forløbet af Bøllebank. Udsendelsen hed “Løgner om Operation Bøllebank.”

I udsendelsen anklagede kritikerne sammen med DR’s journalist den daværende eskadronchef, Carsten Rasmussen, for uberettiget at have tiltaget sig æren for danskernes nedkæmpning af de serbiske stillinger, ligesom de anklagede den daværende næstkommanderende i den nordiske bataljon, NORBAT2, oberstløjtnant Lars R. Møller, for at dække over eskadronchefens påståede svigt.

Blandt meget andet hævdede kritikerne, at de selv havde taget initiativ til at besvare den serbiske ild, mens Lars Møller og Carsten Rasmussen fastholdt, at Lars Møller på radioen havde beordret de serbiske stillinger nedkæmpet, hvilket eskadronchefen derpå bekræftede.

Efterfølgende har flere vidneudsagn samt en TV-reportage fra 1996 understøttet Lars Møllers og Carsten Rasmussens beskrivelse. DR’s påstand om, at radiodokumentaren “ændrer dansk militærhistorie” har, som jeg ser det, ikke noget med virkeligheden at gøre. Efter alt at dømme er diskussionen om Bøllebank og den pludselig strid mellem deltagerne i det snart 23 år gamle slag snart glemt igen i den store offentlighed, mens DR-programmet følger sig til andre udsendelser som eksempelvis “Den Hemmelige Krig,” der har gjort meget for at trykke journalister i bund i troværdighedsmålingerne.

Men trods den bundskrabende kvalitet af DR’s dokumentarudsendelse er der alligevel noget at lære af både diskussionen om Operation Bøllebank og af Musa Qala. Mig bekendt blev der ikke lavet en samtidig, grundig, officiel og skriftlig gennemgang af de to voldsomme kampe. Musa Qala blev i en britisk netafstemning i 2013 placeret som det sjette vigtigste slag, som britiske soldater har deltaget i - britiske

soldater kæmpede i Musa Qala både før og efter opklaringseskadronen fra GHR - og fik også en stor betydning for danskernes opfattelse af missionen i Helmand. Pludselig forstod vi, at Taleban langt fra var slået, men tværtimod af al magt forsøgte at slå vores soldater ihjel, så snart de bevægede sig uden for Camp Bastion. Kun mirakler forhindrede, at danske soldater ikke blev dræbt i Musa Qala.

Men det er journalister som mig, der på anden og tredje hånd har forsøgt at beskrive forløbet. Den daværende eskadronchef, Lars Ulslev, skrev sammen med en ghostwriter sin udgave af historien i bogen “De danske tigre” fra 2009. Men hvis der findes en samtidig og sammenhængende autoritativ beretning om Musa Qala, er den godt gemt af vejen. For nylig fik jeg en henvendelse fra en forsker, der ville bruge mit materiale fra dengang til en lærebog for officerer. Vedkommende har åbenlyst savnet ordentlige kilder.

Noget lignende gælder Operation Bøllebank. Den vakte enorm opmærksomhed internationalt, fordi en FN-enhed nu slog hårdt igen. Psykologisk markerede Bøllebank et vendepunkt i det internationale samfunds optræden i borgerkrigen og den viste, at danske enheder faktisk kunne kæmpe og vinde mod en omtrent ligeværdig modstander.

Men historien om Bøllebank er ligesom missionen i Musa Qala skrevet af journalister og desuden af Lars Møller i bogen “Operation Bøllebank,” der blev udgivet i 2002. Historien fortælles af folk, hvis viden om militære operationer pænt sagt er begrænset, og af en part i sagen. En grundig, fælles debriefing af den danske kampvognseskadrons delinger efter slaget den 29. april 1994 fandt tilsyneladende heller ikke sted.

Kunne lektien af Bøllebank blive en beslutning om fremtidigt at dokumentere den type væsentlige begivenheder, inden tiden sætter alger på hukommelserne, så har debatten om slaget ikke været rent spild af tid. ■

Christian Brøndum har skrevet om forsvar i Berlingske fra 1998 til 1. marts 2016 og er nu partner i “DefenceWatch”.

Foto: Privat

De fire soldater fra venstre mod højre: Morten, Sønder, Heine og Gregersen, gør til dagligt tjeneste ved 2. deling ved Ruder 4 kompagniet ved Jydske Dragonregiment i Holstebro.

JOBBSKRIVELSE:

GENERALENS SKYTSENGLE

Fire soldater fra Jydske Dragonregiment i Holstebro har i et halvt år varetaget den daglige sikkerhed for brigadegeneral Torben Dixen Møller i Resolute Support-hovedkvarteret i Kabul, Afghanistan.

Sønder sikrer brigadegeneralens køretøj under et møde ved det afghanske forsvarsministerium i Kabul.

Når de fire soldater ikke er på en sikringsopgave, går tiden med at vedligeholde skydefærdigheder, taktisk sanitetstjeneste, den fysiske form eller ved at slappe af i Nordic Palace. Nordic Palace er et opholds- og fritidsområde for nordiske soldater ved Resolute Support-hovedkvarteret i Kabul.

TEKST OG FOTO: KAPTJAN RASMUS / PRESSE- OG INFORMATIONSOFFICER, DANCON/RS HOLD 5, KABUL.

SIKRING

Det er et farligt job at være general i Kabul. Truslen mod koalitionsstyrker og generaler i særdeleshed er høj, og brigadegeneral Torben Dixen Møller, chef for enheden Transparency, Accountability & Oversight (TAO), som blandt andet rådgiver det afghanske forsvarsministerium og indenrigsministerium vedrørende bekæmpelse af korruption i landet, går derfor ingen steder uden sine sikringsfolk. De fire danske soldaters jobbeskrivelse er kort og godt Guardian Angels (skytsengle) – eller bare GA'ere.

Heine, Morten, Gregersen og deres fører – bare kendt som "Sønder" – gør til dagligt tjeneste ved 2. deling ved Ruder 4 kompagniet ved Jydske Dragonregiment i Holstebro og har haft tjansen siden august 2016. Det er med an-

dre ord en flok erfarne gutter, der nu i et halvt år har haft som primær opgave at planlægge og forestå brigadegeneralens sikkerhed og transport.

"Det mest udfordrende har nok været samarbejdet med alle de forskellige rådgivere, der er i generalens enhed. Det er til tider et kæmpestort puslespil, der skal hænge sammen, og så foregår alt på engelsk - også befalingerne. Vi har været ude for, at opgaver og møder ramler sammen for rådgiverne, eller at sikkerheden ikke er på plads, og så må man være hård og vælge fra. Vores første prioritet er sikkerhed," siger korporal Sønder.

Han er fører for de fire sikringsfolk – eller GA'ere – der sammen med resten af deres deling har ansvaret for at transportere danske rådgivere rundt i Kabul.

Når en transport- og sikkerhedsopgave skal løses, overlades intet til tilfældighederne. Alle opgaver

løses med samme engagement og seriøsitet hver eneste gang. Derfor besøger brigadegeneralen heller ikke steder eller afghanske enheder, hvor de fire danske sikringsoldater ikke først har rekonosceret.

Hjemme i Danmark arbejder Sønder normalt som delingens signalmand. For at løse denne nye sikringsopgave har han og hans tre folk gennemgået cirka to en halv måneders supplerende uddannelse, før de tog afsted. Ikke desto mindre har overdragelsen fra det tidligere hold, 1. Kompagni VIKING – ligeledes Jydske Dragonregiment – været uvurderlig.

"Uden støtte fra vores forgængere var vi nok ikke på det niveau, vi er på i dag," roser Sønder.

Deres opgave er da også mere kompliceret, end hvad man kan se med det blotte øje. Blandt andet samarbejder sikringsgruppen med koalitionsens efterretningsfolk om rekonoscering og anden op-

gaveløsning. Ifølge Sønder er det blandt de mest spændende opgaver.

"Vi ved næsten alt, hvad der foregår. Ikke bare i Kabul, men i hele Afghanistan. I det hele taget føler vi os også godt klædt på både hvad angår det indenrigspolitiske og udenrigspolitiske. Det er en udsøgt fornøjelse at samarbejde med vores dygtige efterretningsfolk."

De fire nuværende guardian angels er brigadegeneral Torben Dixen Møllers tredje hold af sikkerhedsfolk under hans et år lange ophold i Kabul. Han har kun godt at sige om sine skytsengle.

"Jeg har været meget tilfreds med mine sikringsoldater, uanset om de kommer fra Opklaringsbataljonen på Bornholm eller fra Jydske Dragonregiment i Holstebro. Jeg har fra dag et i Kabul følt mig sikker i deres kyndige hænder. De er alle professionelle soldater til fingerspidserne, og jeg ved, at der er flere af mine udenland-

ske generalkolleger hernede, som er meget imponeret over den høje kvalitet, som mine danske GA'ere besidder," siger brigadegeneralen.

I begyndelsen af februar 2017 overtager fire soldater fra Opklaringsbataljonen på Bornholm opgaven som skytsengle for den danske brigadegeneral i Kabul.

Sønder kan se tilbage på en oplevelse for livet.

"Jeg er sikker på, at både os her i Resolute Support-hovedkvarteret og resten af vores deling, som gør tjeneste i New Kabul Compound, er blevet meget stærkere og bedre soldater af den uddannelse, vi har fået. Vi har været hårdt presset fra vores førere, der har været virkelig meget, der skulle læres. Ikke desto mindre er jeg sikker på, at vi dragoner har leveret en A-plus-præstation hernede. Jeg har i hvert fald ikke hørt andet." ■

KLAUS, BENJAMIN OG MICHAEL ER HUNDENES BEDSTE VENNER I KABUL

Danske hundeførere støtter opbygningen af det afghanske forsvar i Hamid Karzai International Airport.

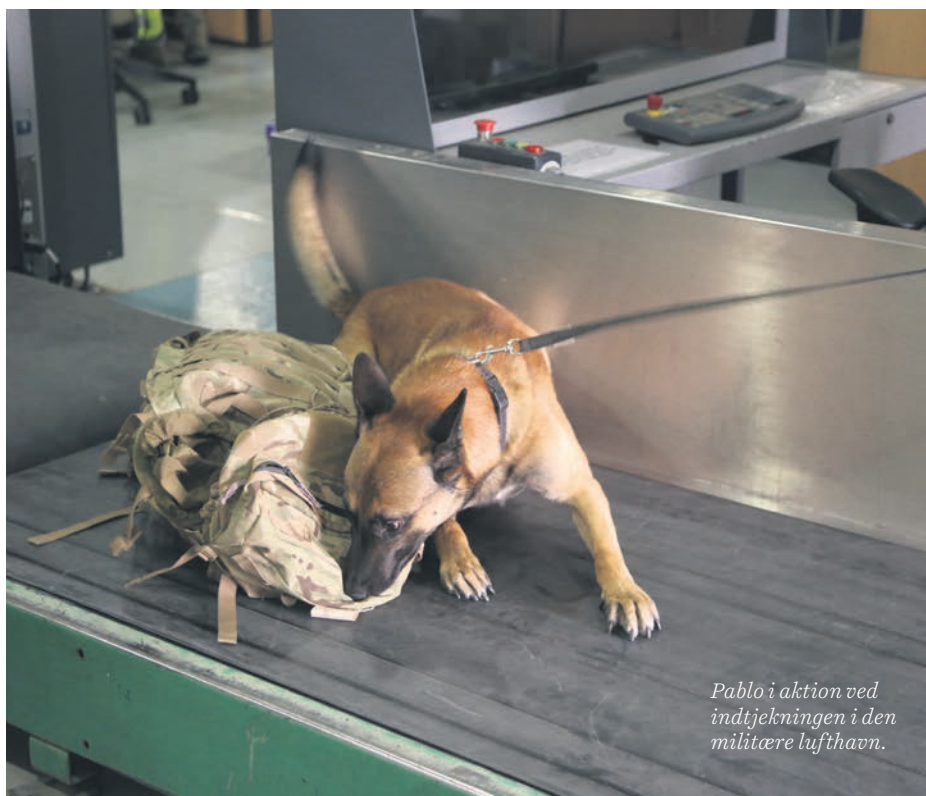
FAKTA

Klaus og Obelix (og Benjamin)

Korporal Klaus arbejder til daglig ved Helicopter Wing 660, hvor hans dagligdag går med at træne sprængstofhunden Obelix samt med at hjælpe de yngre hundeførere, når de træner med henblik på operativ godkendelse. Klaus og Obelix er underlagt en amerikansk enhed og arbejder primært ved lufthavnens kontrolposter, hvor de sørger for, at der ikke er sprængstof på de køretøjer, der skal have adgang. Obelix er af racen malinois (belgisk hyrdehund). Han er fem år gammel. Deres faste sikringsmand hedder Benjamin og er ligesom Klaus korporal og arbejder ved Helikopter Wing 660. Han sørger for, at Klaus og Obelix kan passe deres arbejde uden at skulle have øjne i nakken.

Michael og Pablo

Oversergent Michael arbejder til dagligt ved Air Force Training Centers hundetræningscenter i Karup, hvor han ved siden af træningen med narkohunden Pablo underviser aspirerende hundeførere. Michael og Pablo støtter det internationale militærpoliti på NATO-lufthavnen direkte og har indtil videre haft syv tilfælde, hvor Pablo har fundet narkotika og det hallucinerende tyggetobak Naswar i køretøjer, bagage og på indkvarteringsværelser. I alle tilfælde videreføres sagerne af militærpolitiet og de relevante nationale militære myndigheder. Pablo er af racen malinois (belgisk hyrdehund). Han er tre år gammel. Michael og Pablo virker som en del af en militærpolitipatrulje og opererer udelukkende inden for NATO-installationernes perimetrehegn.

Pablo i aktion ved indtjekningen i den militære lufthavn.

Michael og Pablo foran et mindesmærke i Hamid Karzai International Airport.

Klaus er vendt tilbage til Afghanistan, hvor han sidst var i 2011. Dengang blev han og hans daværende hund Edo ramt af granatsplinter. Edos aske står nu i et 105 mm granathylster, og Klaus har på trods af en smadret skulder, piskesmæld tre steder i kroppen, brud på nederste lændehvirvel og nedsat bevægelighed i den mellemste og nederste del af ryggen kæmpet sig tilbage til karrieren som hundefører.

Hundefører Klaus og sikringsmand Benjamin foran den hundekennel, de har bygget sammen med amerikanske soldater.

TEKST OG FOTO: KAPTJAN RASMUS / PRESSE- OG INFORMATIONSOFFICER, DANCON/RS HOLD 5, KABUL.

VOV Hunde anses for at være en brugbar del af militæret i de fleste lande i verden, og krigshistorien er da også fuld af historier om heltemodige firbenede. Bare ikke i Afghanistan. Her anses hunde nærmest som skadedyr. Endnu i hvert fald. For danske soldater er ved at lave om på den indstilling og lære afghanerne at have større respekt for hunde generelt. Dels ved deres arbejde med at sikre Hamid Karzai International Airport og dels ved at rådgive og træne afghanske hundeførere.

I 2013 ændrede hovedfokus i Afghanistan sig fra at bekæmpe Taliban til at træne, rådgive og støtte det afghanske forsvar til selv at varetage sikkerheden. Korporal Klaus har fået til opgave at træne og rådgive afghanske hundeførere i hans og hunden Obelix' spidskompetence: Sprængstofsøgning på køretøjer. At skabe succesfulde hundeførere her kræver en decideret mentalitetsændring.

"De afghanske hundeførere har et meget anderledes forhold til deres hunde, som i Afghanistan ikke er et kæledyr, der lever side om side med mennesker. Derfor bærer de afghanske hundeførere ofte handsker og maske, når de arbej-

der med hundene," fortæller Klaus.

Danske hundeførere har et meget tæt forhold til deres hunde. Det er de nødt til at være for at kunne leve op til de meget skrappe krav. Hundene testes halvårligt i blandt andet lydighed, skudprøve, afdækning, sporing af person og forsvar af hundefører. Ligeledes testes de i deres specielle søgefærdighed (for eksempel sprængstoffer eller narkotika) på/i biler, lokaler, pakker/bagage og veje/arealer.

For at vise deres afghanske kolleger værdien af, at deres hunde har ordentlige forhold, brugte Klaus og hans sikringsmand Benjamin sammen med amerikanske kolleger fem dage på at bygge en ny og

større kennel af klunsede materialer. Tidligere boede hundene på meget lidt plads.

Konger af bagagebåndet

Overalt i lufthavnen inspirerer de danske hundeførere i kraft af deres virke. Oversergent Michael og hunden Pablo er konger af bagagebåndet. Her er der ikke noget narkotika, der går Pablos næse forbi. Og den skal meget gerne virke i lang tid endnu. Michael regner med, at tre-årige Pablo har otte operative år i sig endnu.

"Normen er ni operative år i alt, men fordi Pablo er noget mindre end sine racefæller, forvent-

tes han operativ i længere tid," fortæller hundefører Michael.

Han og Pablo må ligesom Klaus og Obelix dog gå lidt på kompromis med deres fællesskab, der normalt foregår 24 timer i døgnet. Hundene må nemlig ikke befinde sig på indkvarteringsværelserne og må se sig henvist til NATO's internationale kennel.

"Afghanerne har ikke tradition for at gå op i deres hundes ve og vel, men det virker nu efterhånden som om, de tager vores råd og vejledninger til sig," siger Klaus og fortsætter: "Det er de også nødt til, for på sigt skal de selv kunne det hele." ■

FN-observatører redder fårehyrde

ANTIPERSONELMINE: I forbindelse med tjeneste på en observationspost den 5. januar observerede to FN-observatører – en finsk og en dansk – at en syrisk fårehyrde trådte på en antipersonelmine 50-75 meter fra observationsposten. Det lykkedes to andre fårehyrder at få den sårede bragt frem til et sikret spor. Herefter ydede de to observatører livreddende førstehjælp blandt andet ved at anlægge en dansk tornequet. Med hjælp fra en sikringsenhed ved United Nations Disengagement Observer Force (UNDOF) fra Fiji blev fårehyrden herefter evakueret til videre behandling. Hjælpeaktionen varede i godt to timer. Efterfølgende har ledelsen af både UNDOF og UNTSO udtrykt stor anerkendelse for indsatsen fra de to observatører, der uden tvivl reddede livet for den syriske mand, der fik bortsprængt foden. Den lokale drusiske åndelige leder, Sheik Muafaq Tarif, har ligeledes udtrykt taknemmelighed for indsatsen. /Mission Update nr 3. Arkivfoto

SMAGEN AF SALT VAND OG EVENTYR

Søværnets to skoleskibe Svanen og Thyra, der normalt ikke forlader danske og nære nabolandes farvande, blev i oktober sendt af sted på togt til Amerika. Dermed får skibene vand under kølen, som de ikke har haft i over 50 år.

TEKST OG FOTO: STEFFEN FOG / VFK

PÅ TOGT

”Det er teak. Det er mahogni. Det er messing. Det er trosser og saltvand. Det er ohøj og eventyr. Men det er også alvor og professionalisme.

Det er med andre ord Svanen og Thyra, Søværnets skoleskibe og eneste træskibe. De er Søværnets spydspids for godt sømandsskab, nationens stoltheder udi elegant og klassisk sejlforende sejlads samt Søværnets platform for grundlæggende uddannelse af nye søofficerskadetter.

Skibene er umådeligt smukke og en stor stolthed og trækplaster for opmærksomhed om Søværnet og ikke mindst de uddannelser og karrieremuligheder, som Søværnet tilbyder. Derfor har man valgt

at sende de to damer på et længere syvmåneders charmetogt fra Danmark og til Amerika og hjem igen.

Det giver skibene og besætningen mulighed for at pløje igennem uvant farvand og drage nye og spændende erfaringer.

Chefens nytårstale

Således var 2017 ikke mange dage gammel, da skibene sejlede i havn i Bridgetown på Barbados efter at have tilbagelagt omkring 2.850 sømil i ét stræk i deres færd over Atlanten.

”Det var en anderledes oplevelse at holde jul og nytår ombord midt ude i Atlanten med varme, solskin og 25 grader. På grund af afstanden havde vi ikke mulighed for at høre Dronningens nytårstale, så jeg holdt min egen nytårstale på skibs-

radioen, hvor besætningerne på begge skibe kunne høre med,” fortæller skibschef på Svanen, kaptajnløjtnant Martin Engelhardt.

”I det hele taget var det lange togtben (søværns-ord for en en af flere strækninger på et samlet togt, red.) over Atlanten en speciel oplevelse for alle ombord. Ingen adgang til mobil, internet og Facebook. Og de fleste havde nok undervurderet den nødvendige mængde af læsestof, så de bøger, der trods alt var ombord, gik på omgang, og efterfølgende blev bøgerne diskuteret flittigt - der opstod faktisk små litteraturkredse. Skak blev også et trækplaster. Heldigvis var det et skakspil med magnetiske brikker. Det er ret praktisk i søgang,” siger han.

”Det gik også godt at bo så tæt. Folk

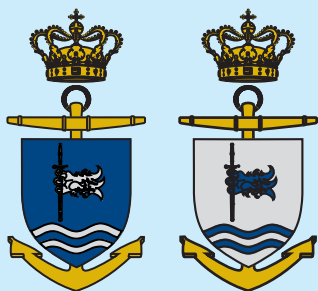
var gode til at være tolerante og sige til med det samme, hvis der var noget, der gik dem på, så det ikke fik lov at udvikle sig. Alle ombord, både fast besætning og elever, har fået meget dannelse af at være med så længe og lært en masse rent menneskeligt ud over det rent faglige,” fortæller skibschefen.

”Det føles jo fantastisk at have krydset Atlanten i disse prægtige skibe. Det har været en udfordring, selv om jeg vil betegne mig som erfaren. Jeg er stolt som skibschef af bedriften, og det var en god følelse at se land tone frem efter 18 dage, da vi nærmede os Barbados. Jeg fik da en lille tåre i øjenkrogen. Vi gjorde det sgu,” siger Martin Engelhardt. ■

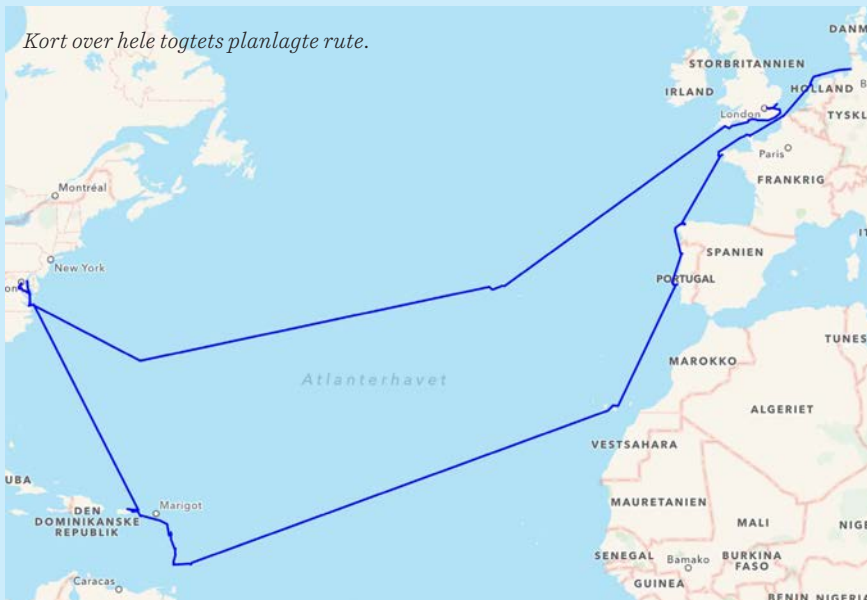
Challenger flyflåde runder 25.000 timer på vingerne

MILEPÆL: Fredag den 13. januar rundede den samlede CL-604 Challenger flyflåde 25.000 timer på vingerne. Det blev markeret hos Air Transport Wing Aalborg, hvor flyene holder til. De fire Challenger-fly har deltaget i alt fra fiskeriinspektioner i Nordatlanten og havmiljøovervågning til piratjagt ved Afrikas Horn. Man har fløjet VIP-flyvninger, transporteret ebolapatienter i Vestafrika, ledt efter forsvundne folk, og nu er et af flyene på Sicilien for at patruljere EU's ydre grænser som en del af FRONTEX. /ER

En af de store udfordringer, når man skal krydse Atlanterhavet, er at have tilstrækkelige mængder af ferskvand med. På Svanen og Thyra er der kun plads til 400 liter i ferskvandstankene, og der er ikke noget anlæg, der kan lave ferskvand af havvand. Derfor tog besætningerne ekstra vand i flasker og dunke med. Her står det på dæk men blev inden afsejling stuvet under dæk. "Vi kom ikke til at mangle ferskvand. Vi har været gode til at spare på vandet og fx bade i saltvand med saltvandsæbe og -shampoo," forklarer Martin Engelhardt, kaptajnløjtnant og skibschef på Svanen. Foto: oversergent Martin

Kort over hele togtets planlagte rute.

"Svanen, Svanen, her er Nordkap!". Sådan lød det på radioen ombord på Svanen lige omkring jul, da Svanen og Thyra befandt sig midt ude i Atlanten. På dette togtben så besætningerne sjældent andre skibe. Derfor var glæden stor, da radioen genlød af danske stemmer fra fragtskibet Nordkap fra Rederiet Norden på vej med en ladning kul til Brasilien. Kaptajnen på Nordkap kendte godt til Svanen og Thyras togt og ville gerne give besætningerne en julegave. Nordkap kastede en pakke overbord, som blev samlet op af Svanen, og pakken indeholdt to små tønder fyldt med chokolade og karameller. Den ene tønde blev herefter sendt over til Thyra, så begge skibe kunne nyde godt af den fine julehilsen. Foto: kadet Carsten

”
Det var en anderledes oplevelser at holde jul og nytår ombord midt ude i Atlanten med varme, solskin og 25 grader.

En del af en søofficersuddannelse handler om at lære at navigere astronomisk. Det er blevet øvet meget på dette togt. På de sydlige breddegrader endda med brug af stjerner, som man ikke ser i danske og nordlige farvande. For eksempel Sydkorset, som kan bruges til at finde retningen syd. Billedet her er taget på Atlanten et par dage inden ankomst til Barbados. Besætningen har efterfølgende tegnet et par streger for at vise, hvordan man bærer sig ad med at finde syd.

"Vi har haft stor succes med astronomisk navigation. I danske farvande har vi næsten altid landkending, men på for eksempel det lange togtben over Atlanten blev astronomisk navigation øvet flittigt. Jeg er også selv blevet dygtigere til det. Jeg har selvfølgelig lært det på officersskolen, men her har vi haft lejlighed til at øve det endnu mere. Under optimale forhold kan man bestemme sin position astronomisk med en til to sømils nøjagtighed, og det lykkedes udmærket," siger Martin Engelhardt, kaptajnløjtnant og skibschef på Svanen.

Foto: premierløjtnant Christian Andersen

Fortsættes næste side

Ny bestemmelse for internationale operationer klar

MISSION: I januar kom en ny bestemmelse for indsættelser i internationale operationer. Den henvender sig bredt til ansatte i Forsvaret om alt fra julepost til jura. Hvis du har det mindste med internationale operationer at gøre, er det en fordel at kende til VFKBST O.096-3. Bestemmelsen er en slags 'Turen går til' med internationale operationer som destination. Her du kan orientere dig, hvad enten der handler om før, under eller efter indsættelse. Du kan finde mere information om VFKBST O.096-3 på Operationsstabens hjemmeside. /ER

SVANEN OG THYRA

Bygget: 1960-61 af P. Molich på Hundested Baadebyggeri.

Svanen og Thyra er bermudariggede og af typen "yawl", dvs. et tomastet skib, hvor den agterste, mindste mast er placeret agten for rorstammen. Skibene er bygget i mahogni på egespanter, og dækket er i teak. I store træk står skibene, som da de blev bygget, undtagen aluminiumsmasterne og flere af de tekniske, elektriske og sikkerhedsmæssige systemer.

Svanen og Thyra er gode søskibe, som kan bjærge sig i selv høj sø og i kraftige vindstyrker, også i åbent farvand. Stabiliteten er god, og der kan holdes fuld sejlføring i vind op til 12 m/s afhængig af besætningens færdigheder.

Besætning: 8-10 m/k
(fast besætning: 4 mand, kadetter: 4-6 m/k).

Dimensioner:
Længde: 19,5 m
Bredde: 4,8 m
Dybgang: 2,4 m

Sejl:

Storsejl, genua, gennaker, mesan, mesanstagsejl (mellemstagsejl), advokat (spilerstagsejl), fok, stormfok, letvejrsspiller, mesanspiller.

Den maksimale sejlføring under gunstige vejrforhold er ca. 530 m². Marchfart for sejl i frisk vind er 7-9 knob.

Hovedmotor:

Volvo Penta Turbo, 110 HK. (Fart 6-7 knob)

Følg Svanen og Thyra på togtet til og fra Amerika på Facebook
her: <https://www.facebook.com/SVANENogTHYRA>

AMERIKA-TOGT SKAL SKAFFE FLERE SØOFFICERER

Søværnets skoleskibe, Svanen og Thyra, sejler til Amerika for at skabe opmærksomhed om de gode uddannelses- og karrieremuligheder, som findes i Søværnet. Håbet er, at togtet vil få flere til at søge ind på uddannelsen til søofficer.

TEKST OG FOTO: STEFFEN FOG / VFK

UDDANNELSE

"Til Amerika! Sådan lød ordren, da Søværnets to skoleskibe, Svanen og Thyra stævnedes ud fra Holmen i oktober med Caribien og USA som destination. Men hvorfor nu det?"

"Togtet skal skabe noget opmærksomhed om Søværnet og de uddannelses- og karrieremuligheder, som findes i Søværnet. Svanen og Thyra tiltrækker traditionelt meget opmærksomhed, når de sejler i danske farvande. Den opmærksomhed vil vi give et boost ved at lave et anderledes og langt togt. Det kan give nogle gode billeder, videoer og historier, som vi blandt andet kan bringe på de sociale medier," siger Lars H. Hansen, kommandør og chef for 1. Eskadre i Søværnet.

Han håber, at togtet dermed vil skabe et større grundlag for rekruttering, og

at flere får lyst til at stifte nærmere bekendtskab med skibene.

"Skibene er vores skoleskibe og således platform for indlæring af det grundlæggende sømandsskab og starten af søofficersuddannelsen."

Platform for uddannelse

På skibene findes en besætning på otte til ti personer på hvert skib, heraf er fire fast besætning, mens de resterende udskiftes løbende under hele togtet. Det giver mulighed for, at mange kadetter (søofficerselever) og civile søfartsskoleelever kan få en del af deres uddannelse ombord undervejs på togtet.

Hvorfor har Søværnet overhovedet to sejlførende træskibe?

"Med disse små sejlskibe får man erfaring med, hvordan vinden, søen, strømmen, vejret - elementerne påvirker et skib. Når man senere i sin karriere ender på

en lukket bro med en kaffekop i hånden, vil der stadig være de samme elementer, som påvirker skibet. Men det er sværere at mærke på et stort skib, og så er det godt, at man har erfaringen og en uddannelse på et lille sejlførende træskib at trække på, altså en grundlæggende forståelse for sejllads," anfører Lars H. Hansen.

Analog navigation

"Dertil giver skibene mulighed for at indlære grundlæggende sømandsskab som sejlføring, vedligehold og navigation uden elektroniske hjælpemidler, ligesom det giver et indblik i livet på søen. Man bor tæt og primitivt ombord, og kan man holde det ud, og kan de andre holde en ud på så små skibe, så kan man også bo og arbejde på andre skibe," siger Lars H. Hansen.

Han henviser til, at skibene også giver mulighed for, at den faste besætning kan vurdere en kadets menneskelige og socia-

le egenskaber. Det er ikke nok, at eleven er fagligt dygtig, hvis elevens menneskelige egenskaber gør det vanskeligt at omgås ham eller hende i så tæt og kompakt et socialt miljø, som der er på et skib.

"På skoleskibene får kadetterne dertil de første erfaringer med de ledelsesroller og det sociale spil, som de skal mestre hele vejen igennem deres karriere," fortæller Lars H. Hansen.

"For mig er succeskriterierne for togtet, at alle ombord har lært noget og fået udviklet deres evner på søen. Og at alle kommer helskindede hjem uden uheld. Dertil er det mit håb, at vi oplever en forøget søgning til søofficersuddannelserne og de øvrige uddannelser i Søværnet, og at Søværnet bliver en mere integreret del af Det Blå Danmark," siger Lars H. Hansen. ■

NÅR GRÆNSEN ER NÆSTE STOP

Efter cirka en måneds træning ved de danske soldater går turen ud til Iraks grænser, hvor de irakiske grænsepolitibetjente skal sikre både suverænitet, og at ISIL ikke får mulighed for, som tidligere, at genforsyne eller bevæge sig uhindret i grænseområderne.

Kaptajn Anders gennemgår soldatens otte bud, der hjælper dem til at overholde krigens love.

TEKST OG FOTO: KAPTJAN STEEN

OPLÆRING

”De nye elever fra det irakiske grænsepoliti er netop ankommet til træningslejren Gettysburg, hvor de skal bo de næste fire uger, imens de modtager undervisning fra den danske del af træningsbidraget Build Partnering Capacity (BPC).

Uddannelsen vil blandt andet bestå af militære fag som krigens love, geværuddannelse, førstehjælp og grænsekontrol i form af vagtposttjeneste, men også som mobile check points.

Første indtryk af det nye hold er, at de er meget unge, men også motiverede og ivrige efter at lære. Der er naturligvis enkelte, der savner deres familier og spørger til, hvornår de får ferie og kan tage hjem på besøg. Da det er et meget komprimeret uddannelsesprogram, er der desværre ikke tid til at holde ferie. Særligt da mange af eleverne kommer langvejsfra, og det ville tage flere dage at komme frem og tilbage. Så de må nøjes med den ugentlige fridag om fredagen.

Nyt perspektiv på ven og fjende

Første lektion, inden udlevering af udrustning, er krigens love. Et af hovedtemaerne for hele uddannelsen er, at den gode soldat optræder korrekt og behandler venner, fjender og civile med respekt og griber ind over for ethvert overgreb.

Det er lidt svært at forstå for nogle af eleverne. Men når man taler med dem om det, så forstår de godt, at en fjende, der ved, han

vil blive behandlet med respekt, er mere tilbøjelig til fredeligt at overgive sig, end en, der ved, at det vil betyde den visse død.

Efter lektionerne i krigens love får eleverne udleveret gevær, beskyttelsesudrustning og en rygsæk med tilbehør og førstehjælpsmateriel. De kommende uger skal bruges på at lære at anvende alt dette, hvilket de danske instruktører står for. Selv om det er de samme undervisningsmetoder, de kender hjemmefra, så gør brugen af tolke, at lektionerne tager lidt længere tid.

Flertallet af eleverne er meget unge og har ikke nogen militæruddannelse bag sig, men det hjælper de danske instruktører lidt, at enkelte af eleverne har lidt militæruddannelse fra tidligere med sig.

Improviserede sprængladninger

Det forventes, at efterhånden som ISIL bliver presset og ikke længere kan kæmpe sammenhængende, vil de begynde i endnu højere grad at anvende improviserede sprængladninger og vejsidebomber også kaldet for IED. Derfor lægges der stor vægt på at lære eleverne at undgå IED'erne. Det gøres blandt andet ved at lære dem at tænke som modstanderen om, hvor det vil være oplagt at lægge en sådan ladning. På den måde kan de forudse og imødegå ”fælden”. Det er desværre ikke noget, man lærer på en eftermiddag, men instruktørerne giver irakerne færdigheder, der forhåbentligt kan redde liv.

Skulle uheldet alligevel være ude, så bliver de også uddannet i forhold ved IED-på-

kørsel. Her er det vigtigt, at man sikrer sig, at man ikke går i et baghold eller på endnu en ladning. Derfor lærer eleverne at bevare roen, selv om det er nærliggende at skynde sig frem til den sårede makker for at hjælpe. En af de procedurer, man benytter, er at bevæge sig i sporet fra det køretøj, der er ramt, da det i nogen grad sikrer mod, at der ligger endnu en trykdødt ladning.

Liv kan reddes

En af soldatens vigtigste opgaver er at kunne tage vare på sig selv og sine kollegaer. Derfor får førstehjælp også særlig fokus, og eleverne modtager det, der kaldes TCCC (Tactical Combat Casualty Care). Det er en uddannelse, der ligner vores egen taktiske sanitetstjeneste for enkeltmand. I begge uddannelser er fokus at få standset blødninger og på den måde klargøre patienten til evakuering og behandling på hospital hurtigst muligt.

Et af de vigtigste værktøjer i den taktiske førstehjælp er tourniquet eller knebelpres, som det hed tidligere. Med det kan soldaten med én hånd anlægge en stram rem om ben eller arm, så blodtilførselen stoppes og forblødning undgås.

Den type førstehjælp redder liv – det ved vi fra vores egne sårede i tidligere missi-onsområder.

Efter de fire ugers uddannelse vil eleverne have fået basale færdigheder, som skal ruste dem i kampen mod ISIL, og på den måde gøre Irak mere sikkert og fredeligt. ■

Soldaterne skal lære at bevæge sig med deres gevær klar til skud. Derfor holdes geværet i skulderen, og øjnene følger sigtet, så skytten er klar.

Når tourniquet'et er strammet til, skal det strammes yderligere for at sikre, at der lukkes helt af for blodet.

FAKTA

Det danske kontingent er en del af den amerikansklede koalition i Operation Inherent Resolve (OIR). Holdet er opstillet af den Kongelige Livgarde, men indeholder bidrag fra alle Hærens regimenter og tjenestegrenscentre, samt hjemmeværnet, søværnet, flyvevåbnet og sundhedstjenesten.

Ud over de danske instruktører fra Build Partnering Capacity, hvor der indgår bidrag fra Estland og Letland, består det danske kontingent også af en sikringsenhed og et mindre stabs- og støtteelemente.

Håndbog i stabstjeneste – nu som e-læring

ELEKTRONISK: Er du stabsmedarbejder og mangler viden om – eller er lidt rusten på – metoderne for stabstjeneste, så er det nu muligt at få gennemgået Stabsmetodik – håndbog i stabstjeneste via e-læring. Forsvarets Elektroniske Skole (FELS) har netop udgivet et kursus, som skal gøre deltagerne til bedre embedsmænd ud fra de værdier og normer, som er beskrevet i håndbogen, og som skal skabe et fælles udgangspunkt for Forsvarets stabe. Du kan finde kurset under kursusoversigten på www.fels.dk. /FAK

Besøg på udviklingskonference:

Fremtidens drejebog skrives med 3D-printer

Chefen for Udviklings- og Koordinationsstaben har været på konference i USA og kigget i krystalkuglen. Overskriften var ”Innovate, Adapt, Transform – Prepare Now For 2030”.

Chiefs of Transformation – sammen med Allied Commander Transformation, Gen Denis Mercier

Kontreadmiral Finn Hansen mødes med Chief of Staff ved Allied Command Transformation, Air Marshal Sir Graham Stacey

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

NATO

Hvordan ser verden ud i 2030 eller endda 2035? Det er der selvfølgelig ingen, der kan svare på. Ikke desto mindre er en af mange pligter og opgaver for VFK's Udviklings- og Koordinationssstab at hjælpe med at gøre Forsvaret rustet til fremtiden. Derfor rejste tre chefer og to medarbejdere fra staben i december til Norfolk, Virginia for at deltage i NATO's årligt tilbagevendende Chiefs of Transformation Conference, som i år havde overskriften ”Innovate, Adapt, Transform – Prepare Now for 2030”.

Fokus i år var på avancerede teknologier som udvikles i samarbejde med industrien. Chefen for Udviklings- og Koordinationsstaben, kontreadmiral Finn Hansen, ser gode perspektiver i de mange muligheder, han er blevet præsenteret for i år. Særligt, mener han, bliver det interessant at følge udviklingen hos amerikanerne, der i kraft af deres størrelse og budgetter er langt fremme i forhold til teknologiske nyskabelser.

”Specielt er det imponerende, at der allerede er gennemført vellykkede forsøg med 3D-print af droner og ikke mindst 3D-print af ammunition. I forhold til produktionsomkostninger og lagerbeholdninger ser jeg på den lange bane virkeligt spændende muligheder,” siger Finn Hansen.

Tre dages intense møder

Den årlige konference er primært for chefer med ansvaret for udvikling/forandring af nationernes forsvar. Desuden deltager en bred kreds af repræsentanter fra diverse sikkerhedspolitiske tænketanke og repræsentanter fra industrien. Konferencen består af tre dages intense møder, hvorunder man drøfter NATO's og nationernes udviklingstendenser. Desuden får industriens deltagere mulighed for at præsenterer og i nogle tilfælde demonstrere eksempler på deres bud på fremtidens grej. Ud over de nævnte muligheder med 3D-print (som altså er specifikt relateret til forbedring

af logistik/forsyning, red.) blev de danske deltagere og deres kolleger briefet på den nyeste forskning inden for kunstig intelligens og udviklingen på området omkring ubemandede systemer – eller populært sagt droner.

”Forsvaret har altid været fokuseret på at følge den teknologiske udvikling og har generelt et fremragende samarbejde med eksterne partnere, der har fokus på den teknologiske udvikling. Det, vi tager med fra denne konference, bruges i vores drøftelser om, hvilken vej det danske forsvar skal bevæge sig og er altså en del af det militærfaglige bud, som Forsvarschefen fremadrettet vil drøfte med det politiske niveau i Danmark,” siger Finn Hansen.

Stigende interesse

Ud over at få bud på fremtidens teknologier benyttede de danske deltagere sig også af muligheden for at mødes med udviklingschefer fra andre nationer. I år var der planlagt bilaterale møder med repræsentanter fra nogle af Danmarks større samarbejdspartnere, USA, Storbritannien og Tyskland samt med repræsentanter fra vores nordiske nabolande. Besøget i Virginia blev desuden udnyttet til sjældne møder med repræsentanter fra USA's militære stabe i og omkring Norfolk samt med den danske militære repræsentant ved NATO-hovedkvarteret og de øvrige danskere, der arbejder i Norfolk/Hampton Roads-området.

Kontreadmiral Finn Hansen og de øvrige deltagere ved konferencen arbejder nu videre med de mange indtryk, der med garanti på et tidspunkt giver sig udtryk i konkrete projekter. Finn Hansen oplever stigende interesse for udvikling fra Forsvarets øverste ledelse.

”FØL (Forsvarets øverste ledelse, red.) har fortsat fokus på transformation og vil fremadrettet endda øge det på visse områder. Ikke mindst hvad angår det område, vi i NATO omtaler som Research & Development. Dermed ligger vi fint i tråd med NATO's udmeldinger om fokus på udvikling.” ■

VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDOS UDVIKLINGS- OG KOORDINATIONSSTAB

Udviklings- og Koordinationsstaben (UK-staben) er en af de i alt syv stabe i Værnsfælles Forsvarskommando og varetager det værnsmæssige og koordinerende ansvar internt i Værnsfælles Forsvarskommando. UK-staben varetager desuden samarbejdet mellem Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarsministeriets concernstyring samt de støttende styrelser.

Derudover varetager UK-staben den værnsmæssige rådgivning og prioritering med ansvar over for Forsvarschefen. Staben består af to afdelinger, Koordinationsafdelingen og Udviklingsafdelingen, hver med henholdsvis fire og to sektioner.

Ansvarsområder er koordination af den overordnede udvikling af Forsvaret, porteføljestyrelse af materiel, personel og informatik, policy og udvikling i relation til internationalt samarbejde, samt udvikling af Forsvarets operative kapaciteter herunder NATO-styrkeplanlægning.

UK-staben har senest fået det overordnede ansvar for implementering af Arktis-analysens anbefalinger. Struktursektionen i Karup er en del af Koordinationsafdelingen, og den varetager vedligeholdelse af Værnsfælles Forsvarskommandos organisations- og stillingsstruktur.

Endeligt er UK-staben faglig myndighedsansvarlig for Forsvarsakademiet og Forsvarets Sundhedstjeneste samt ansvarlig for at føre tilsyn med Forsvarets Hovedværksteder, som er organisatorisk underlagt staben.

Kursusleder major Flemming.

Cyberkrig på skemaet

Operationer i cyberspace (internetkrig) omtales mere og mere som en af fremtidens kamppladser – også for dansk forsvar. Derfor opretter Forsvarsakademiet i år for første gang kursus i cyberkrig. Forsvarsavisen har talt med forsker og kursusleder major Flemming om cybertruslerne og Forsvaret.

TEKST OG FOTO: THOMAS JERICHOW / FORSVARS-AKADEMIET

CYBER

Hvorfor er cyberområdet blevet så vigtigt for Forsvaret?

”Cyberområdet er vigtigt for Forsvaret af mange årsager. Forsvaret kommunikerer via computernetværk, herunder interne systemer og internettet. Det meste af vores avancerede militære udstyr samt kommando og kontrolsystemer indeholder computerhardware og -software, som kan påvirkes i forbindelse med et cyberangreb.”

Hvordan spiller cyberkrig ind i fremtidens konflikter?

”Vi ser allerede cyberoperationer som en del af de konflikter, der foregår i øjeblikket. Især Rusland har vist sig aktiv på området, hvilket vi blandt andet så i forbindelse med Krim-halvøen. Men selv i vores dagligdag er Forsvaret mål for fremmede aktørers efterretningsindhentning. Både i forhold til vores computernetværk og i forhold til enkeltpersoner blandt andet via sociale medier på internettet.”

”Vi vil opleve en øget anvendelse af cyber, som et redskab i den militære værkstøjskasse. Jeg mener, at vi kun har set toppen af isbjerget for, hvorledes cyber kan anvendes militært. Der findes mange muligheder for dets anvendelse, og vi er sårbare, da de fleste af vores systemer er computerbaserede i en eller anden form. Det samme gør sig gældende for vores allierede og vores mulige modstandere.”

Er Forsvaret bevidst nok om cyber-perspektiverne i fremtidens konflikter?

”Forsvaret er generelt bevidst om truslen. I forbindelse med aftalen om det nuværende forsvarsforlig blev det besluttet at oprette en særlig cyberenhed for Forsvaret, som netop skal bistå Forsvaret i forhold til både beskyttelse, men også i forhold til på sigt at kunne anvende den offensivt.”

Hvad er det konkret, Forsvaret skal kunne omkring cyberkrig?

”Forsvaret skal først og fremmest kunne beskytte sine netværk og sin infrastruktur. Under dette kommer også beskyttelse af vores militære systemer. Mange af disse er computerbaserede og derved også mulige mål for påvirkning via cyberdomænet. Herudover er det fra politisk side besluttet, at Danmark skal have en kapacitet, der skal kunne operere inden for hele paletten af cyberoperationer. Det betyder, at vi - ud over at forsvare os mod angreb - også selv

skal være i stand til at udføre offensive cyberoperationer.”

Hvordan ser du området udvikle sig de kommende fem år?

”Vi vil i de kommende år, højest sandsynligt, se en stigende sammenblanding af, hvad vi forstår som klassiske cyberoperationer (hacking) samt sociale medier og ’social engineering’, altså psykologisk påvirkning igennem cyber.”

”Der er mange nationer, som har eller er i gang med at opbygge en kapacitet, der vil kunne operere i cyberdomænet. Derfor vil vi se en stor udvikling inden for dette område. Vi vil muligvis se, at nationer begynder at udnytte deres evner inden for cyber warfare mere end tidligere. Derudover vil vi også opnå mere erfaring med de muligheder, der er ved brugen af cyberdomænet som et militært redskab, som på sigt vil være med til at forme vores anvendelse af domænet.”

Hvor stor har interessen for Forsvarsakademiets nye cyber-uddannelse været?

”Interessen for den nye cyber-uddannelse har været meget stor. Ansørgeltet kommer fra Forsvaret, Forsvarets efterretnings-tjeneste, Rigspolitiet, og enkelte civile med de rette kompetencer har også søgt. Der har

været flere end dobbelt så mange ansøgere, end der normalt er plads til (på denne type kursusmoduler, red.). Vi har normalt et maksimum på 25 studerende på disse moduler, men grundet behovet i Forsvaret for at få genereret viden og få medarbejdere, der har viden om cyberoperationer og cyber warfare, har vi valgt at acceptere 40 studerende på det første kursus. Grundet det store antal ansøgere har det været nødvendigt at prioritere ansøgerne ud fra behov og kvalifikationer.”

Hvor ser du de største udfordringer, når et traditionelt system som Forsvaret skal tilpasse sig en ny type trussel som cyberkrig?

”Udfordringen ligger først og fremmest i at få en forståelse af, hvad det er for en trussel, hvad det er, vi skal være opmærksomme på, og hvad vi gør over for denne trussel. Truslen har været der lang tid, og vi skal have mere fokus på vores IT-sikkerhed, men også vores våbensystemer skal beskyttes. Vi skal lære at tænke over, at der nu eksisterer en reel trussel, der kan få alvorlige konsekvenser for vores dagligdag og vores operationer hjemme som ude på de missioner, vi deltager i.” ■

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLERDOWNLOADESSOM PDF PÅ [FORSVARET.DK/FAK](https://forsvaret.dk/fak)

Hvad er militær ledelse?

Forfatter: Major Jakob Rømer Barfod, Forsvarsakademiet

LÆS Hvordan adskiller militær ledelse sig fra anden ledelse, og kan man adskille militær ledelse fra militær praksis? I dette brief undersøger forfatteren forskellige betydninger af begrebet militær ledelse og udforsker, hvad militær ledelse indebærer i praksis – primært i en dansk kontekst.

Nordisk Forsvarssamarbejde 2016 – vilkår og muligheder

Forfattere: Major Mikkel Storm Jensen (red.), Kristoffer Nilas Tarp, Ann-Sofie Dahl, Håkon Lunde Saxi

LÆS Denne rapport giver under overskrifterne Norden i verden, Norden i nærområdet og Norden i hverdagen en analyse vilkårene for nordisk forsvarssamarbejde, og hvordan det samarbejde kan udvikles. Rapporten er skrevet på baggrund af en konference i 2016 med samme navn.

Ruslands udenrigspolitiske dispositioner under Putin 1999-2015

Forfattere: Sarah Gandrup, Christian Holm

LÆS Den nye rapport fra Forsvarsakademiet danner et billede af de dynamikker, der har ligget til grund for Ruslands udenrigspolitiske ageren, siden Putin kom til magten i 1999.

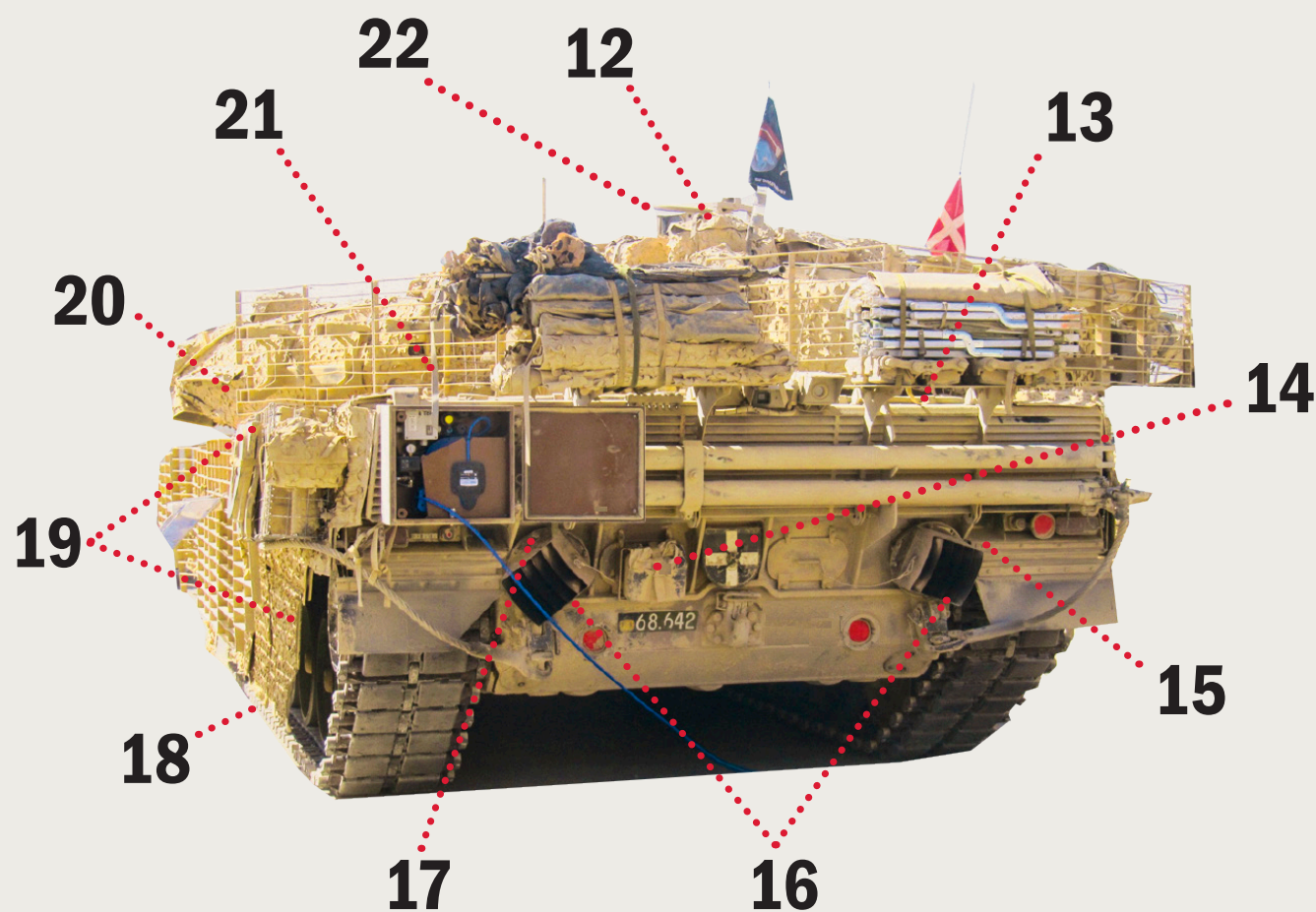
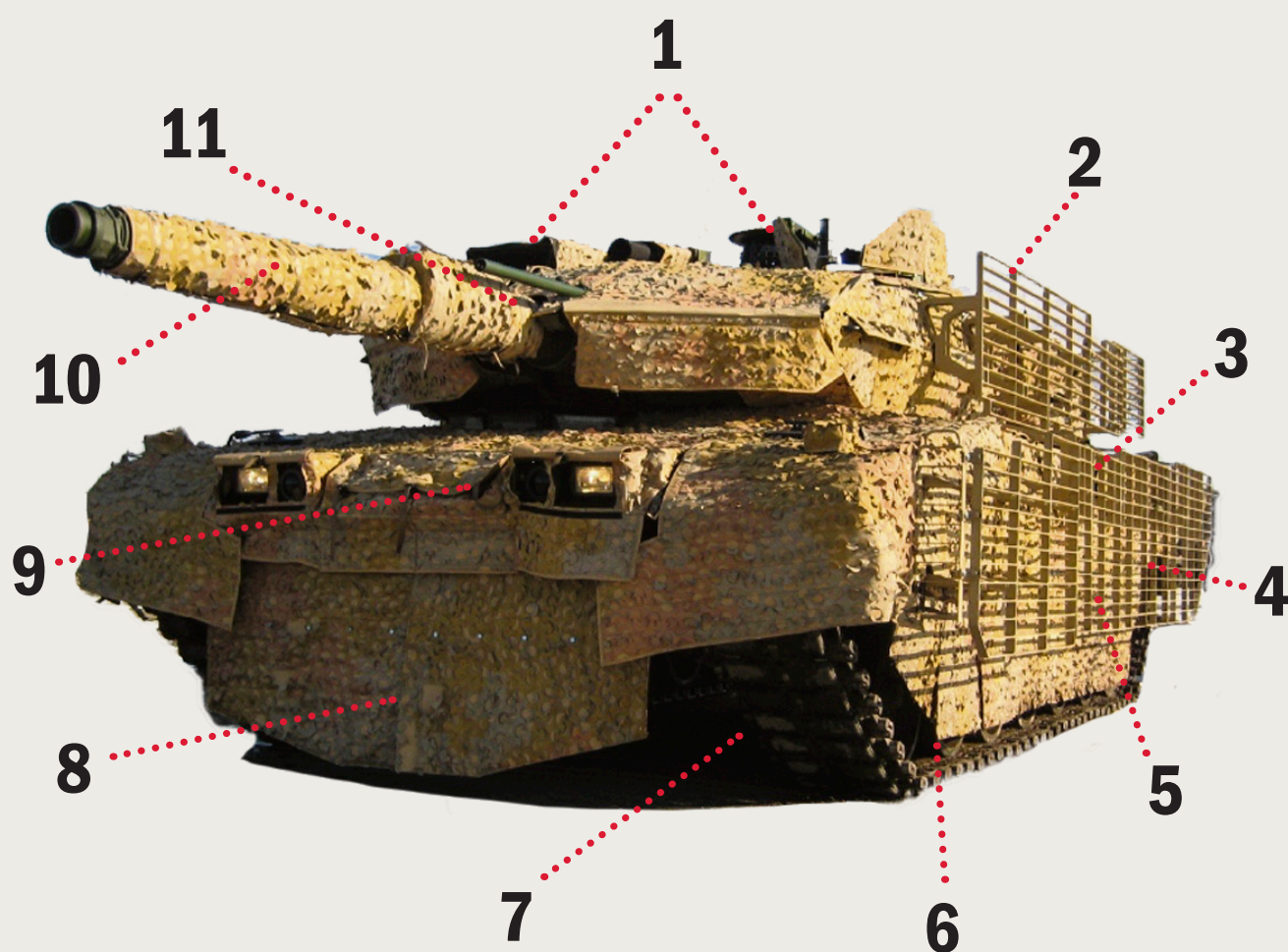
STORE FORBEDRINGER

- 1** Varmebilledekamera
(kommandør og skytte)
- 2** Ny aircondition/tårn
- 3** Ekstern generator
- 4** Ny RPG-beskyttelse
- 5** Ny aircondition/chassis
- 6** Chassismodificeringer
grundet øget vægt
- 7** Mine/IED-beskyttelse
- 8** Mobilt sløringssystem
- 9** Termisk kamera/kører
- 10** 120 mm kanon L44
eller L55 A1
- 11** Hærens Taktiske
Kommunikationsnet
(HTK)

MINDRE FORBEDRINGER

(på baggrund af ISAF-erfaringer)

- 12** Beskyttelse af periskop
- 13** Bagagebærer
- 14** Ekstra oliedunk
- 15** Advarselstrekant
- 16** Nedadvendte
udstødningsrør
(som værn mod
termisk sigte)
- 17** Luftkompressor
- 18** Ekstra bæltebeskyttelse
- 19** Mobilt sløringssystem
- 20** Nyt ophæng til LMG
- 21** Nyt brandslukningssystem
i tårnet
- 22** Wirecutters

FMI: VI FÅR VERDENS BEDSTE KAMPVOGN

”LEO” er snart på vej til Tyskland for at blive opgraderet. De 38 vogne ender med at blive bedre pansret, bedre skydende og i langt højere grad mere digitaliseret end dem, vi har nu.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

OPGRADERING

De danske kampvogne står over for deres første levetidsforlængelse, siden Hæren fik dem leveret i 2002-2003. Og sikken én. Fornyelse af sensorer, klimaanlæg, opdatering af undervogn, opdatering af drivlinje, digitalisering samt forbedret beskyttelse baseret på erfaringer fra Afghanistan er med i pakken. Ikke mindst bliver 16 af Hærens i alt 38 kampvogne udstyret med en L55 A1 120 mm kanon.

”Vi er ikke de første, der får leveret en A7-kampvogn, men vi er de første, der får leveret, hvad der svarer til den seneste LEO 2 standard. Vi har ikke valgt fuldstændig den samme pakke som andre lande, men hvad angår det, der er det vigtigste for besætningen, dér er vi gået hele vejen,” fortæller projektleder seniorrådgiveren Viggo fra FMI og fortsætter:

”Vi får uden tvivl vestens bedste kampvogn.”

En af projektets andre hovedpersoner, forretningsområdechef, køretøjer ved FMI, oberstløjtnant Björn Kongsbak går skridtet videre:

”Jeg tør godt love, at vi får verdens bedste kampvogn. Og vi får den som de første – selv før tyskerne. Det var min kollega syd for grænsen ret misun-

delig på”, siger Björn Kongsbak med et smil.

Noget af det vigtigste for besætningen er kanonen. For en kampvognsbesætning handler det om at kunne nedkæmpe kampvogne, og ifølge FMIs informationer findes der ikke den kampvogn – heller ikke russernes nye T14 – som den nye kanon ikke kan ødelægge. Den spritnye 120 mm L55 A1 kan da også skyde med fremtidens kampvognsammunion. 16 af de 38 vogne er tænkt beregnet til INTOPS, og de bliver alle udstyret med den nye kanon. Resten forberedes til den nye kanon men bevarer indtil videre den gamle.

De danske kampvogne er ”født” omkring 1981. Og har været i dansk eje siden 1998. De blev købt fra det tyske forsvar og derefter opgraderet til model A5, som var det mest moderne dengang.

Milliardinvestering

For to år siden blev en analyse, der skulle resultere i mere moderne kampvogne, sat i gang. Viggo arbejdede med analysen, der er baseret på brugerønsker fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter (HKIC) samt Hærstaben, i et år, og da den blandt andet viste, at der tidligst kommer en ny kampvogn i samme klasse på markedet omkring 2040,

blev det besluttet at opgradere de nuværende kampvogne snarere end at købe nye. Rent prismæssigt har det så også vist sig at være en fordel. Helt nye kampvogne ville nemlig koste to til tre gange mere. Og der er ingen vej uden om investeringen, der løber op i cirka en milliard kroner. Det fortæller forretningsområdechef Björn Kongsbak.

”Leoparderne er slidt ned både indvendigt og udvendigt. Og det er sådan set helt efter planen, at vi skal skifte en masse ud. For eksempel er kamerasyttemet, som er en del af det helt oprindelige sigtemiddel, slidt fuldstændig ned. Man kan slet ikke købe komponenterne mere,” fortæller Björn Kongsbak.

Forud for modificeringen ligger års og atter års erfaringer. Og ikke bare danske erfaringer. Samtlige 18 lande, der bruger Leoparden er med i LEOBEN-samarbejdet. Her kommer alle parter med deres udviklingsønsker, og to gange om året er der workshop, hvor blandt andre danske repræsentanter fra HKIC deltager men med tyskerne for bordenden. Det er nemlig dem, der er størstebrugere af kampvognen. Produktionen foregår i München og Kassel.

”For eksempel er minebeskyttelsen et samarbejde mellem otte lande. Danmark hertil gengæld været hovedkraften i udviklin-

gen af det camouflagesystem, der hedder Barracuda. Det er udviklet på baggrund af vores erfaringer i Afghanistan”, fortæller Björn Kongsbak.

Det samme gælder en nødstopknap, som kommandøren på en dansk kampvogn i fremtiden vil være udstyret med. Den har man ”opfundet”, fordi en dansk Leopard i Afghanistan var tæt på at forulykke, da føreren fik et ildebefindende.

”98 procent af alle forbedringer er baseret på erfaring”, siger Björn Kongsbak.

Når de moderniserede kampvogne leveres til Hæren i 2019-2021, er der stort set kun det oprindelige skrog og den oprindelige motor tilbage. Og hvad sidstnævnte angår, må man ændre gearingen, så den kan accelerere med samme fart, selv om kampvognen på grund af pansring og kanon bliver fem tons tungere. Til gengæld bliver topfarten sat ned fra 65 kilometer i timen til 60.

De fleste af pengene til opgradering blev bevilget af Folketingets finansudvalg i november. Björn Kongsbak understreger dog, at man gennemfører flere projekter på en gang for at opnå synergieffekt, når kampvognene skal skilles ad alligevel. For eksempel indbygges Hærens Taktiske Kommunikati-

onsnetværk med blandt andet nye radioer samtidig med at en række vedligeholdelsesopgaver gennemføres.

Kan køre til 2045

”Den samlede økonomi er en smule kompleks, idet finansieringen er hentet fra tre kasser: Dels fra den nye aktstykkebevilgning, dels fra Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk-projekt (som skabte behov for digitalisering af kampvognens tårn, hvilket er en af hovedårsagerne til, at kampvognene skal modificeres, red.) og dels fra driftsudgifter - altså penge der allerede er bevilget,” fortæller forretningsområdechefen.

Modificeringen skulle meget gerne ende med at være en god investering. En ny modificering vil først være nødvendig omkring 2035. Det forventes, at kampvognene kan køre videre i yderligere 10 eller 15 år herefter. Seniorrådgiver Viggo Lemche vil være 70 år, når projektet er afsluttet, og han er overbevist om, at der ikke foreløbig kommer et bedre alternativ end Leoparden. Det har hans analyse nemlig påvist.

”Der er ikke noget i min analyse, der peger på, at der kommer en bedre kampvogn på markedet i min levetid – heller ikke selv om jeg lever, til jeg fylder 100 år”■

OPGRADERINGEN INDEBÆRER:

Installation af New Operating Concept (udskiftning af analog teknologi med digitale løsninger) og integration med Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk.

New Operating Concept er den tekniske forudsætning for at kunne integrere Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk, ligesom det er en forudsætning for at skabe fysisk plads til Hærens Taktiske Kommunikationsnetværk komponenterne.

Fastholdelse af udviklingspotentialer på våbensystemerne (alle køretøjer) herunder udrustning med 120 mm L 55 A1 kanonrør (kun 16 køretøjer).

Modificering af beskyttelsen mod miner og Improvised Explosive Devices.

Modifikation/udskiftning af hjælpegenerator, klimaanlæg, beskyttelsessystem (mod kemiske, bakteriologiske samt nukleare trusler) samt køretøjs kamerastøttesystem.

Ildledelse og observationssystemer.

Modificering af undervogn og drivlinje til den nye totalvægt.

En række mindre modifikationer for at opretholde kampvognens robusthed og drift baseret på bl.a. erfaringerne fra Afghanistan.

Dansk kampvogn i INTOPS-udgave til venstre med en L44 kanon, og en tysk til højre med en L55 kanon. Billedet er fra sommeren 2015, hvor der blev gennemført certificeringsskydninger for øvelsesammunion. Foto: FMI

FORSVARETS 3.500 CONTAINERE SKAL UNIFORMERES

En ny bestemmelse for afmærkning af containere skal sikre, at samtlige Forsvarets 3.500 af slagsen følger civile regler. Dermed undgås det, at Forsvarets materiel sidder fast i havne i månedsvis.

Forsvarets containere er efterhånden udstyret med mange forskellige og mere eller mindre håndlavede mærkninger. Det skal være slut nu. Foto: JMTO

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

ORDEN

En "nummerplade" og seks klistermærker. Så simpelt kan afmærkning af containere være. Men så simpelt har det bare ikke været hidtil. Gamle vaner og gode intentioner har i visse tilfælde ført til, at containerne nærmest er blevet overmarkeret, og mærkningerne derfor har været til mere forvirring end gavn. Men værst af alt har været, at en stor del af Forsvarets containere har været udstyret med ikke bare én men to "nummerplader". Derfor er FMI i gang med at udfærdige nye bestemmelser for mærkning af containere.

"En container er langt hen ad vejen sammenlignelig med et civil køretøj, som skal kunne komme igennem et andet lands toldmyndigheder. Typisk sejler vi til Dubai og flyver containeren videre til Afghanistan med C130 eller chartret fly. Men vi har oplevet, at

Dubais toldere har holdt fast på vores containere i månedsvis, fordi de ikke med 100 procent sikkerhed har kunnet identificere dem. Og det er de selvfølgelig i deres gode ret til," fortæller sagsbehandlere i FMI, kaptajn Nikolaj. Han og hans kolleger fra containerelementet i lejr- og sanitetssektionen, FMI, har derfor arbejdet på at få nedfældet en række bestemmelser, der skal efterleves af alle, der arbejder med containere.

Omregistrering og maling

Det største problem har ifølge seniorsergenten Niels-Erik ved JMTO, som til daglig arbejder med logistik og forsyning, været, at problemet skyldes, at containerne fra den civile fabrikants side er udstyret med ét identifikationsskilt (nummerplade) eller CSC Safety Approval Plate, som er det officielle ord, men at Forsvaret desuden har sit eget skilt: Det såkaldte DAAU-nummer. Tidligere har Forsvaret

ikke været certificeret til at omregistrere containerne, men det er man nu. Opgaven i fremtiden går derfor på at omregistrere containere og i øvrigt få malet dem så neutrale som muligt, så de ikke står på kajen og vækker for meget opsigt, skulle der være folk med onde hensigter i nærheden. Seniorsergent Niels-Erik mener, det er opgaver, der kan dækkes ind i forbindelse med det obligatoriske sikkerheds- og kontroleftersyn, som containere skal gennemgå hver 30. måned.

"Det er rigtig vigtigt, at vi får vores containere til 100 procent at leve op til civile standarder, så vi er sikre på at kunne transportere alle vores ting så problemfrit som muligt. De nye bestemmelser er noget, vi selv har efterspurgt, så vi er glade for, at de snart ligger klar." Den nye bestemmelse for afmærkning af containere, FMIBST 629-02, ventes udgivet i løbet af foråret. ■

TILBEHØR TIL RENDEGRAVERE

UDSTYR: Hvad er en rendegraver værd uden alt det tilbehør, den har brug for til at løse sine opgaver? FMI har nu anskaffet koste, hydraulikhammer og jordbor til Ingeniørregimentet. Det har været en anskaffelse, der har været længe undervejs. Grundlaget er nu på plads til at gennemføre de enkelte anskaffelser. Samtidig er FMI i gang med udbud på reservedele og tilbehør til entreprenørmaskiner generelt. I december blev brugerspecifikationen/kravspecifikationen på det tilbehør, der fremover vil være behov for at anskaffe, udarbejdet. Der forventes indgået en fireårig rammeaftale, der dækker reservedele, tilbehør og service (hvor Forsvarets Hovedværksteder ikke selv har ressourcer eller viden). ■ /FMI

HØJMOBIL, LETPANSRET RENDEGRAVER

VEJHJÆLP: FMI og VFK har besluttet at anskaffe seks højmobile letpansrede rendegravere. Der er gennemført en markedsundersøgelse med henblik på at se, hvilke muligheder der er på markedet. Projektet skal munde ud i leveringen af en ingeniørkapacitet, der primært skal støtte de mobile operationer over store afstande i samarbejde med pansrede kampingeniør- og infanterienheder. Opgaverne skal spænde fra vejttjeneste og etablering af feltbefæstning i et miljø med et højt trusselsniveau. ■ /FMI

PANSERBRO

BRUGTKØB: Nuværende panserbroer til Leopard 1 har længe været underlagt overkørselsforbud. FMI har gennem canadisk forsvaret anskaffet fire næsten nye og fuldt funktionsduelige panserbroer, der kan fungere på vores eksisterende flåde af Leo1-køretøjer. Broerne har været igennem hele deres levetid, og ved anskaffestreringslog over antal overkørsne udlevere broerne til Ingeniørregimentet i januar-februar 2017, så FMI igen kan påkrævede eftersyn i felsen medfølger regler. FMI håber at kunørregimentet i januar-give tilladelse til overkørsler. ■ /FMI

ANSKAFFELSE AF NY HALVAUTOMATISK 120 MM TUNG MORTER

UDBUD: Projektet for anskaffelse af femten nye 120 mm Tunge Morterer til indbygning i Piranha 5 har i ugerne 44 og 45 afholdt verifikationstest sammen med tilbudsgiverne. I verifikationstesten deltog ildstøtteeksperter fra Hærens Kamp- og Ildstøttecenter som de brugerfaglige repræsentanter med opgaven at gennemføre store dele af testen. Derudover deltog også projektleder fra Piranha 5-projektet med opgaven at afklare integrationsmulighederne med den kommende køretøjsplatform. Der er to tilbudsgivere tilbage i udbuddet. ■ /FMI

SOLDATER FÅR NYE TRÆNINGSMULIGHEDER

Hvis alt går efter planen, bliver det fra midten af marts muligt at afprøve sine skydefærdigheder på en bevægelig målbane i Jægerspris.

AF MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

TRÆNING

Arbejdet med at etablere en bevægelig målbane i skydeterrænet i Jægerspris er begyndt.

Der har længe været behov for en bevægelig målbane i Jægerspris på grund af nye våbentyper og ændrede opgavetyper med missionerne i Irak og Afghanistan.

”Det er nødvendigt for vores udsendte, at de kan træne skydninger imod kørende mål på lange afstande, og den nye målbane giver vores soldater mulighed for realistisk og nødvendig træning,” fortæller Morten Malthe Pedersen, som er Skydesikkerhedschef i Jægerspris og fortsætter:

”Nu får vores soldater på Sjælland mulig-

hed for at træne med tunge våben på kørende mål, uden de skal køre til de tilsvarende baner i Borris eller Oksbøllejren, hvor der tilmed har været kapacitetsproblemer i perioder.”

Begrænsninger på skydebanerne

De soldater, der skal bruge skydeterrænet i Jægerspris, vil opleve restriktioner og begrænsninger i brugen af terrænet fra nu af og frem til midt i marts 2017.

”Flere af banerne i den nordlige del af skydeterrænet vil være lukkede i perioden, og der vil være begrænsninger i at konstruere egne skydninger i området. Enkelte baner er blevet justeret midlertidigt, så de kan anvendes, men med mindre målom-

råde,” fortæller Morten Malthe Pedersen.

Banen har været længe undervejs

Der har været helt usædvanligt mange ting at tage hensyn til, inden anlægsarbejdet kunne begynde: Fredede orkidéer, fortidsminder, naturbeskyttede områder og en ammunitionsrydning. Men på trods af det er man er ikke i tvivl om, at Peter, jurist i FES, brænder for denne sag:

”Det har været omfattende at få alle dispensationer, men den vigtigste har været paragraf 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er yderst sjældent, at man får lov til at bygge på arealer med § 3 og Natura 2000 beskyttet naturtyper, så vi er selvfølgelig stolte over, at det nu kan lade sig gøre.”

Peter håber på, at dette projekt kan skabe præcedens for fremtidige projekter, så de kan få en lidt mere smidig sagsgang. Projektleder Christian er tilfreds med, at arbejdet med at etablere banen nu for alvor kan begynde:

”Alle godkendelser er på plads, og vi starter med ammunitionsrydning af byggefeltet, da det har været brugt som skydeterræn i mere end 130 år.”

Efter etablering af banerne og beskyttelsesvolde vil FMI og SAAB stå for montering af skinner og idriftsætning af vogne og skivemateriel.

”Den bevægelige målbane skal meget gerne være klar til at få sine første skud midt i marts 2017,” slutter Christian. ■

MH-60R SEAHAWK SIMULATOR

Betegnelsen ”simulator” skal tages meget bogstaveligt, da selve helikopteren er kortlagt meget nøje, og al mekanikken og dens samspil med vejr og terræn simuleres digitalt i en stor computer, der fylder det samme som en dagligstue i et parcelhus.

Det giver en stort set ubegrænset frihed til at ændre forholdene, og ”opløsningen” af simulationen er så fin, at selv et lille hak i rotorbladet kan tilføjes og have indflydelse på oplevelsen.

Danmarks terræn er blevet kørt i ind i simulatoren med én meters nøjagtighed, så oplevelsen er så realistisk som muligt.

I området omkring Flyvestation Karup er 100 bygninger blevet affotograferet få at øge realismen yderligere.

Billedet skabes af fem projektorer, der tilsammen giver et 200 x 60 graders billede set fra cockpittet.

Firmaet CAE indsamler systematisk data fra alle faktiske ”incidents” rundt omkring i verden, så forhold, der har ledt op til en farlig situation eller ulykker, kan afprøves og dermed forhåbentligt afværges ved at lade piloterne håndtere dem i simulatoren.

SEAHAWK-SIMULATOREN ER KOMMET GODT FRA START

”Den er simpelthen sindssygt god!” Sådan lyder den korte konklusionen om den nye MH-60R Seahawk-simulator fra ”TIL”, der er pilot og operationsofficer ved Eskadrille 723.

AF RUNE DYRHOLM / VFK

TEKNOLOGI

Simulatoren fra firmaet CAE er den første af sin slags i Forsvaret og er af en helt anden kaliber end de såkaldte ”trainere”, der længe er blevet brugt til at træne procedurer med både til F-16 og EH-101. Den store forskel er niveauet af realismen, og i en rigtig simulator som denne er der både bevægelser fra de seks hydrauliske ben, som kabinen står på samt i sæderne. Det betyder, at alle bevægelser samt rystelser i skroget bliver næsten fuldstændigt som i virkeligheden. Simulatoren kørte første gang i Danmark i juni 2016 og har nu rundet 400 ”flyvetimer”.

”I realisme vil jeg give den en karakter på 9 ud af 10 mulige, og for andre besætningsmedlemmer end piloten er den oppe på 10. Det

eneste, der mangler, og som selvfølgelig er svært at simulere, er respekten og frygten for at lave fejl. Det er klart, at det gør en forskel, om en fejl koster dig livet, et par millioner kroner eller bare et tryk på ”reset,” forklarer TIL og fortsætter:

”Vi flyver omkring en tredjedel af alle flyvetimerne i simulatoren, og en af de store fordele er, at den selvfølgelig er uafhængig af vejret udenfor, som ellers altid er en faktor. I simulatoren kan vi få præcis de vejrforhold, vi ønsker os, og selv om det alligevel ikke helt kan sammenlignes én til én, så er træningseffekten meget høj. Vi er ude over, at folk mister træning, hvis de er lidt småsyge og ikke må flyve, eller hvis der opstår tekniske problemer, der holder de rigtige helikoptere på jorden. Så vi undgår

altså en masse spildtid ved at have den her mulighed.”

Ifølge TIL har simulatoren størst værdi i begyndelsen af pilotuddannelsen.

”Vi får hurtigere eleverne op i niveau - og så kan vi selvfølgelig øve ting, der ganske enkelt er for farlige at prøve i ”virkeligheden” såsom motorbrand, hydrauliklækage, beskadiget rotor, ekstreme vejrforhold og den slags. I simulatoren kan vi faktisk opleve, hvordan helikopteren vil opføre sig med de fejl, og det er nyt i forhold til, hvad vi kan med en rigtig helikopter,” forklarer TIL.

Foruden at få piloterne trænet i at håndtere selve flyvningen under de værste tænkelige forhold, er simulatoren også i høj grad skabt til de to andre faste besætningsmedlemmer, der håndterer de taktiske systemer ombord.

”Vi kan opstille taktiske scenarier, som slet ikke er mulige eller i hvert fald meget vanskelige at træne ellers, for eksempel beskydning. Vi kan også simulere, at vi selv skyder med maskinkanonen i døren eller hoister (at hejse for eksempel mennesker op i helikopteren, red.) for den sags skyld. En god mulighed er også, at vi kan koble simulatoren sammen med andre, for eksempel den taktiske skibssimulator i Frederikshavn, sådan at samarbejdet med skibet og dets besætning bliver trænet. Hvis vi skal ud i verden og arbejde sammen med andre nationer, kan vi også koble os op med andre nationer og træne lokale procedurer og vænne os til hinandens sprog, før vi kommer ned i missionsområdet,” slutter TIL. ■

FLYVEVÅBNETS CHEFER FÅR LEKTIER FOR

De øverste officerer i Flyvevåbnet kan ikke nøjes med at have en hyggekrimi eller en bog om havebrug liggende på natbordet. Flyverstabens chef har nemlig givet dem lektier for.

TEKST OG FOTO: THORBJØRN FORSBERG / VFK

LÆSNING

Når man hører om "obligatorisk læsning," ryger mange menneskers tanker nok i retning af skolereformer og grønne eksamensduge. Men et stykke væk fra tavlekridt og madpakker lever begrebet videre, nemlig i Flyvevåbnets chefgruppe, hvor generalmajor M.A.L.T. Nielsen, chef for Flyverstabens, har givet wing-chefer og andre i ledelseslaget under sig lektier for.

"Jeg synes, det er vigtigt, at vi alle holder os opdaterede med ny viden, som vi kan bruge som en fælles forståelsesramme. Det får os til at træffe bedre beslutninger, fordi vi reflekterer over det samme læsestof i fællesskab og sammen prøver at relatere det til vores opgaver og udfordringer i Flyvevåbnet," forklarer M.A.L.T. Nielsen.

Netop refleksionerne er en vigtig del af læsningen, og der er derfor afsat tid på chefmøderne til, at man kan reflektere og tale sammen om de læste bøger.

"De fleste af bøgerne er redskaber, som kan bruges i vores beslutningsprocesser, fordi de giver læseren en ny indsigt eller et overblik over forskellige forhold - for eksempel Arktis og cybersikkerhed. Det kan også være bøger med værktøjer, der kan inspirere os til nye måder at tænke på," siger flyverstabschefen.

Fem bøger om året

I 2016 er chefernes pensum på fem bøger, og det niveau forventer

M.A.L.T. Nielsen at opretholde i 2017. "Jeg ved godt, at der ikke er nogen af mine chefer, som ligefrem er ude at lede efter nye opgaver. De har i forvejen meget at se til. Men bøgerne her er bare noget, de og jeg er nødt til at prioritere. Ligesom med den fysiske træning skal vi også træne hjernen," siger han.

Oberst Palle Mikkelsen er som chef for Air Force Training Centre (AFTC) én af de officerer, der skal læse med.

"Vi har taget udfordringen op, og det giver os den fordel, at vi taler sammen ud fra den samme forståelsesramme. Et konkret eksempel er Daniel Kahnemans bog "Thinking, Fast and Slow", der har sat en masse tanker og refleksioner i gang i forhold til vanetænkning, og hvordan man kan ændre på dette," fortæller Palle Mikkelsen.

AFTC-chefen har sågar ladet sig inspirere af hele konceptet i en sådan grad, at de nærmeste chefer under ham også får lektier for - samme bøger og i samme tempo som Flyvevåbnets øverste ledelseslag. At bøgerne forplanter sig ud i systemet, passer Flyverstabens chef fint.

"Jeg er sikker på, at konceptet har en effekt helt ned på manuelt niveau i Flyvevåbnet og måske også i Forsvaret som helhed. Når cheferne får en bedre forståelse for de større sammenhænge er det også lettere at forklare andre, hvorfor vi gør, som vi gør og på den måde sikre, at der er opbakning til beslutningerne," fastslår M.A.L.T. Nielsen. ■

”

Jeg ved godt, at der ikke er nogen af mine chefer, som ligefrem er ude at lede efter nye opgaver (...) Men bøgerne her er bare noget, de og jeg er nødt til at prioritere. Ligesom med den fysiske træning skal vi også træne hjernen.

M.A.L.T. Nielsen

DE FEM BØGER I 2016

"Thinking, Fast and Slow"

af Daniel Kahnemann

Med udgangspunkt i to måder at tænke på - den hurtige og intuitive samt den langsomme og mere logiske - præsenteres læseren for en analyse af, hvordan mennesker tænker og træffer beslutninger, og hvilke udfordringer, fælder og begrænsninger der eksisterer.

"The Art of the Long View"

af Peter Schwartz

I bogen præsenterer Schwartz råd for og metoder til forbedring af den strategiske beslutningsevne baseret på scenarier, der kan forfine disse beslutninger.

"Arctic Opening - Insecurity and Opportunity"

af Christian Le Mièrre og Jeffrey Mazo

Giver læseren indsigt i den stigende geostrategiske betydning af Arktis. Bogen beskriver den effekt, som de miljømæssige forandringer i regionen har på økonomiske, politiske og strategiske forhold nu og på længere sigt.

"Cybersecurity and Cyberwar - What everyone needs to know"

af P.W. Singer og Allan Friedmann

Med udgangspunkt i en lang række historiske eksempler tager forfatterne det store emne op på en let tilgængelig måde. Læseren får hævet sit vidensniveau i forhold til cyber-sikkerhed og cyberkrigsførelse og bliver dermed bedre rustet til at tage stilling til relaterede emner.

"Fighting Talk - Forty Maxims on War, Peace and Strategy"

af Colin S. Gray

En samling af små essays, som med afsæt i 40 grundsætninger giver læseren et indblik i, hvordan nationer bruger både fredelige og militære metoder til at gennemtrumfe sin politiske vilje. Bogen giver et kig på de bagvedliggende årsager til begivenheder, der ellers ofte er pakket ind i politisk retorik og i mediernes måde at fortælle nyheder på.

KRIGEN SPØGER STADIG VED HALK SKYDETERRÆN

Afslutningen af Anden Verdenskrig ligger mere end 70 år tilbage, men med mellemrum dukker der efterladenskaber op, der kræver handling.

TEKST OG FOTO: MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FES

AMMUNITION

De seneste år er der dukket betydelige mængder gammel ammunition op på stranden ved Halk Skydeterræn, der ligger sydøst for Haderslev. Det har resulteret i, at Forsvarets ammunitionsryddere oftere og oftere har måttet en tur til stranden ved Lillebælt. I foråret 2016 iværksatte Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse derfor en kortlægning af omfanget af ueksploderet ammunition. Kortlægningen skete med magnetrometer, der kan måle, om der ligger metalgenstande gemt under jorden.

Klinten, hvorfra gamle patroner og granater med alt for jævne mellemrum drattede ned på stranden, rummede i titusindvis af punkter, hvor der potentielt kunne være ammunition. Det blev besluttet, at den del af området, hvor der ifølge forundersøgelserne var størst koncentration af potentiel ammunition, skulle ryddes af hensyn til offentlighedens adgang til området.

"Området besøges dagligt af blandt andet hundeluftere, lystfiskere og ornitologer, såfremt der ikke er skydeaktiviteter. Derfor er det vigtigt, at vi sikrer, at der ikke er nogen der kommer til skade, når de færdes i området," fortæller Henrik, der er projektleder

der i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.

Opgaven måtte udskydes til efteråret 2016, da der skulle tages hensyn til ynglende digesvaler, der graver redehuller i klinterne, men endelig kunne arbejdet begynde i oktober 2016. Opgaven var berammet til at tage cirka 14 dage. Det skulle vise sig at blive langt mere omfattende end først antaget.

Fejlslagen destruktion

Næsten en måneds grave-, sorterings- og rekonstrueringsarbejde blev det til for Damasec A/S, der havde fået til opgave at rydde området. Firmaet er specialister på området og har blandt andet også foretaget den omfattende opgave med at rydde Skallingen, halvøen sydvest for Oksbøl, for krigens efterladenskaber. Den opgave bestod i at rydde stranden for de miner, tyskerne under Anden Verdenskrig havde lagt ud for at hindre en invasion fra søsiden. I Halk var det noget helt andet.

"Man har forsøgt at destruere den ammunition, tyskerne efterlod, da krigen sluttede. Det har man mere eller mindre gjort ved at lægge en sprængladning i midten og så lægge en stor bunke ammunition ovenpå. Og det er altså ikke måden at gøre det på," fortæller direktør og projektleder i Damasec A/S, Henrik.

De lokale ældre i området fortæller om, hvordan vognlæs efter vognlæs blev kørt til Halk i tiden efter krigen for at bortskaffe de enorme mængder ammunition, der var blevet lagt i området. Efter tre sirenevarsler var det tid til at hoppe i de improviserede skyttegrave i roemarkerne og så vente på braget. Ind imellem landede ueksploderede granater på gårdspladsen på de nærliggende gårde. Så blev de hentet og lagt op i den næste bunke. Når en bunke ammunition var sprængt, blev krateret overdækket med jord, og så mente man, at ammunitionen var bortskaffet på betryggende vis.

Havet afslører alle spor

Nu har vejr og vind gennem tiden ædt sig ind i klinterne, og så dukker granater, patroner, pansermine og våbendele frem. Ammunitionsrydningen var indledningsvist vurderet til at tage 14 dage, men af erfaring vidste Henrik fra Damasec A/S, at opgaven nemt kunne vise sig at være langt mere kompliceret. Det viste sig at holde stik. Opgaven med at rydde det aftalte område endte med at tage en måned.

"Vi har i den periode vi har arbejdet i Halk fjernet 6.514 ammunitionsobjekter, heri indregnet 59 pansermine og 22 personminer. Ammunitionen var af varierende karakter og størrel-

ser fra 20 mm til 155 mm granater," fortæller Henrik.

Ud over den store mængde ammunitionsobjekter er der fjernet cirka 10 tons metal- og ammunitionsstumper samt 2 tons uafskudt håndvåbenammunition, der også primært er efterladenskaber fra Anden Verdenskrig. Især de store granater og miner har kunnet udgøre en alvorlig fare.

"Størsteparten af granaterne havde brandrør monteret, og de fleste var forsøgt bortsprængt, hvilket gør, at følsomheden og dermed faren for utilsigtet detonation ved håndtering er større, hvis man ikke ved, hvad man har med at gøre," fortæller Henrik.

Stadig risiko for ulykker

På trods af den omfattende oprydning i området, er det ikke fuldstændigt rensat. Omfanget af ammunition er så omfattende, at det næsten vil kræve en total udgravning at fjerne alt. Til tider skyller der endog genstande op på stranden. Derfor sættes der nu yderligere skilte op, der skal advare offentligheden mod at berøre eller opsamle genstande i området.

"Vi kan kun opfordre til, at når man færdes på Forsvarets områder, så holder man altså hænderne i lommerne og undlader at samle genstande op, der kunne stamme fra ammunition," afslutter projektleder Henrik. ■

FAKTA

Sådan rensede man stranden:

Sandet på stranden graves op med en gravemaskine, hvis fører er beskyttet med metal- og kompositplader, der kan modstå selv store eksplosioner på nært hold. Sandet køres igennem et avanceret, selvkørende sorteringsanlæg, hvor forskellige størrelser materiale sorteres i tre forskellige retninger. Ved de mindre genstande sørger kraftige magneter for, at metal- ammunitionsobjekter sorteres fra, mens maskinføreren holder øje med, om der dukker større genstande op efter sorteringen af store genstande.

Hele området er, inden arbejdet blev påbegyndt, opmålt til mindst centimeter, så det sorterede materiale kunne lægges tilbage, så området har fået samme konturer som før gravearbejdet. Erfaringer fra tidligere opgaver viser, at området allerede efter et års tid vil have stort set samme karakter med hensyn til vegetation, som det havde inden ammunitionsrydningen. Den opsamlede ammunition er bragt til Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn i sprængsikre containere og vil blive destrueret i løbet af 2017.

KOMMENTAR

Økonomistyringen skal skabe værdi og gode beslutningsgrundlag

Økonomiafdelingen i VFK er en forholdsvis ny størrelse i Forsvaret, sammensat af de oprindelige afdelinger fra HOK, SOK og FTK. Vi overtog tillige opgaver fra en række andre myndigheder. Ny organisation, nye opgaver og nye samarbejdsrelationer gjorde opstarten vanskelig, og det har vi lært rigtig meget af.

I Økonomiafdelingen er det vores overbevisning, at ordentlighed, gennemsigtighed, enkelthed, ensartethed og helhedsorientering er kernen i solid og værdiskabende økonomistyring. Forsvarschefen har godkendt en plan for optimering af økonomistyringen inden for hele VFK med henblik på at skabe gennemarbejdede beslutningsgrundlag og økonomisk rådgivning af bedste kvalitet på alle niveauer.

Det langsigtede formål er at øge kvaliteten af den økonomifaglige rådgivning samtidig med, at der frigøres ressourcer til den operative struktur – altså skabe mere operativ kapacitet. Økonomifunktionerne ved VFK niveau III-myndigheder flyttes derfor organisatorisk til Økonomiafdelingen for at skabe en faglig enhed, der håndterer den samlede økonomistyring i VFK. Den organisatoriske flytning sker pr. 1. september 2017. Forud herfor pågår et analysearbejde, der skal afdække præcist hvilke kollegaer og opgaver, denne justering kommer til at omfatte. De nuværende økonomimedarbejdere forbliver fysisk deres ved deres nuværende enhed indtil i hvert fald 1. september 2019. I den mellemliggende periode vil vi optimere økonomistyringen og -rådgivningen og herunder finde ud af, hvordan vi også fysisk placerer os bedst i fremtiden. Dette vil komme til at foregå i en åben og ærlig dialog.

Siden oprettelsen har vi organisatorisk tilhørt Forsvarsministeriets departement, men føler os i det daglige tilknyttet VFK. De militært ansatte bærer for eksempel fortsat MTS. Når økonomimedarbejderne fra VFK niveau III-myndigheder overføres til os, vil de også blive en del af departementet. Men dagligdagen vil føles som i dag. De vil arbejde samme sted, omgås de samme kollegaer, modtage den samme støtte og få tildelt opgaver fra de samme chefer, som de gør i dag.

Der etableres en implementeringsorganisation på seks medarbejdere. Vi leder efter en M401, en M331 og fire M321. Så hvis du brænder for værnssælles tjeneste, organisationsudvikling, bred kontakthøjde til alle værn og kommandoer og er analytisk og helhedsorienteret anlagt, så hold øje med vores stillingsopslag og søg en rigtig spændende stilling hos os. ■

Anja Erichsen

Finansdirektør
Værnsfælles Forsvarskommando

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver?
I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

“DET ER ALTID SJØVT AT KØBE NYT TIL SOLDATERNE”

Når Forsvarets soldater senere på året får nye rygsække og transporttasker, kan de takke Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse for, at det lige netop er de modeller, de får på ryggen.

AF MORTEN JUST BRANDSTRUP / VFK

MATERIEL

Fra bjørneskindshuer til fragmentationsbriller. Ved FMI ligger alt det soldaternære indkøb til uniformerne hos Kapacitetscenter Udrustning, hvor major Kasper Sander Riis er chef. Det tæller blandt andet også det store indkøb af rygsække og transporttasker, som i løbet af i år udleveres. Og som styregruppeformand i den gruppe, der står for indkøbet af de nye tasker, har Kasper Sander Riis været med til at beslutte, hvilke tasker soldaterne får udleveret.

Bedst muligt materiel

Arbejdet i Kapacitetscenter Udrustning kan byde på mange forskellige opgaver, da afdelingen er ’vugge til grav’-ansvarlige. Det betyder, at de ikke blot skal anskaffe materiel, de skal også implementere det, holde det i drift og udfase det igen, når det ikke skal bruges mere. Og Kasper Sander Riis er ikke i tvivl om, hvad det bedste ved arbejdet i Ballerup er: ”Det er altid sjovt at købe nyt til soldaterne, og det er altid sjovt at være med til at sikre det bedst mulige materiel til enhederne”.

Materiel har stor betydning for soldaternes hverdag, og derfor har de fleste en mening om, hvad nyanskaffelserne skal kunne.

”Det er vigtigt at have gode relationer til vores brugere. Og det er fedt, når vi, som med rygsække, kan give soldaterne det, de helst vil have,” siger

Kasper Sander Riis og henviser til, at de rygsække, der endte med at vinde udbuddet, var dem, som soldaterne fra Opklaringsbataljonen på Bornholm havde vurderet højest under udbuddets brugerevaluering.

Vælger evalueringsmodel

Som styregruppeformand for et anskaffelsesprojekt er en af de vigtigste opgaver at godkende udbudsmateriale, herunder godkende evalueringsmodel for udbuddet. For evalueringsmodellen er den, der bestemmer, hvad der vægter højest, når vinderen af et udbud skal findes. Om det er prisen eller funktionaliteten.

”Prisen er selvfølgelig altid vigtig, for vi har et begrænset budget. Men skal vi ud at købe en hyldevare, som er mere eller mindre ens for alle, så har prisen mere at sige, end hvis vi skal have et nyt produkt udviklet til soldaterne,” siger Kasper Sander Riis og fortsætter:

”Med rygsækkene var funktionaliteten vægtet højt, fordi det er vigtigt, de er ergonomisk korrekte og behagelige at bære, at der er mulighed for at integrere med TYR beskyttelsesvest, og at der kan være alt det, der skal kunne være i dem.”

Fordi det er forskelligt, hvad der vægtes højest fra gang til gang, udvikles der en ny evalueringsmodel til hvert eneste udbud.

”Vi tester evalueringsmodellen igennem med fiktive leverandører og produkter, indtil vi får det resultat, vi gerne vil have. Altså for at vægningen mellem for eksempel funktionalitet og pris er sådan, så det hver gang er den bedst mulige, der vinder,” siger Kasper Sander Riis. ■

KASPER SPØRGER:

Hvad laver en fiskeriofficer på inspektionsskibene?

Spørgsmålet

Hvad laver en medarbejder ved FMI?

UDPLUK AF UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Officer i de 3 værn
- Pilot
- Løjtnant i Hæren
- Kampinformation
- Communication and Information Specialist
- Sprogofficer - russisk/arabisk

Find dem alle på www.forsvaret.dk/uddannelser

Følg Forsvarets uddannelser på

Savnede flyvere mindes

HØJTIDELIGHED: Tirsdag den 17. februar blev billedet "Missing Man Formation" afsløret på Flyvestation Karup. Ved en lille begivenhed afslørede chefen for Flyverstab, generalmajor Max A.L.T. Nielsen, billedet til minde om de soldater, der er omkommet i Flyvevåbnets tjeneste siden værnets oprettelse i 1950. Den såkaldte Missing Man Formation, som billedet viser, bruges til at mindes faldne kolleger. Den udføres rundt omkring i verden i forskellige varianter, men grundlæggende er budskabet, at der i en given formation "mangler" et fly – et udtryk for den savnede kollega. /ER

GM Max A.L.T. Nielsen afslører billedet med hjælp fra sin adjutant.
(Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste)

SAMTALE UDEN DØD OG ØDELÆGGELSE

Der er altid udfordrende at være udsendt som soldat. Både fysisk og psykisk. Men det er ikke nødvendigvis oplevelserne under udsendelsen, der kan give den udsendte de største udfordringer.

AF ATLE LIST JOHANSEN / FTK

KOLLEGASTØTTE

Når man som medarbejder i Forsvaret er kommet godt hjem efter udsendelse, får man kort tid efter hjemkomst en samtale med Veterancenterets psykologer. Det sker for at bearbejde det, at man som soldat har været udsendt. I Flyvevåbnet er man begyndt at tilbyde et supplement til psykolog-samtalerne. I Kollegastøtteordningen, der er et frivilligt tilbud til Forsvarets medarbejdere, er man begyndt at afholde samtaler med hold, der har været på udsendelse. Samtalerne påbegyndes cirka tre til fem måneder efter, at de er kommet hjem.

"Der er selvfølgelig missioner, hvor man kan være ude for noget slemt, og hvor man kommer hjem med dybe ar på sjælen. Men vi har

mange forskellige missioner i Forsvaret, og i nogle af dem kan det være ligeså vigtigt at få en snak om, hvad der skete i missionen, efter at man har været hjemme i et stykke tid og er kommet ind i rutinerne igen," siger Susan, der er major og står for Kollegastøtteordningen hos Air Control Wing.

Hos Kollegastøtteordningen oplever man, at der er mange, der ikke føler, at der er problemer efter udsendelsen, som der akut er behov for at få talt om. Men når soldaten har været hjemme i et stykke tid og har vænnet sig til hverdagen i Danmark, kan der opstå udfordringer.

"Det kan være, at soldaten føler sig isoleret i hjemmet, fordi familien har været vant til at klare sig selv under missionen, og at soldaten føler, at der ikke længere er plads til ham. Eller det kan

være, at kollegaerne synes, at soldaten har ændret sig efter hjemkomsten, uden at soldaten selv mener, at der er noget ændret," lyder det fra major Susan.

Det er her, at Kollegastøtteordningen kommer ind i billedet. Initiativet bunder i et direktiv fra Værnsfælles Forsvarskommando, der siger, at soldaterne skal have et tilbud om en samtale på holdene nogle uger efter hjemkomst. Der, hvor det adskiller sig fra Veterancenterets tilbud, er, at det er soldaterne internt på holdene, der får luftet nogle af udfordringerne for hinanden for at høre, hvordan andre har håndteret dem. Der er ingen psykologer med - kun en kollegastøttemedarbejder, der faciliterer samtalen på holdet.

Hos de soldater, der har været udsendt, er der opbakning til projektet. Operation Inherent Resol-

ve (OIR) Hold 3 og 4 fra Air Control Wings mission i Irak og De Forende Emirater var kort efter nytår med til et kollegastøttearrangement.

"Det har en god fokus. Det er godt, at man ser på forholdene mellem kollegaerne og ikke kun har vægt på, om man som udsendt har været ude med et gevær i hånden og har set fjenden i øjnene. For det er ikke den slags missioner, vi er på her," siger seniorsergent Claus, der var udsendt til De Forende Emirater i Operation Inherent Resolve.

Ifølge ham er det godt, at det ikke kun handler om PTSD og død og ødelæggelse, men at man også kan tage en snak med dem, man har været udsendt med, om de fælles oplevelser.

"Det er et fint koncept. For der er nogle, der har problemer enten

med kollegaerne eller familien derhjemme efter en udsendelse. Også er det godt, at der bliver sat ord på det kollegaerne imellem, så man kan få løst de problemer, hvis man har dem. Men nogle gange er det også godt at finde ud, at der ikke er nogen, der har problemer efter udsendelsen," siger han.

Derfor håber man i Kollegastøtteordningen, at tilbuddet om samtaler i fremtiden er noget, som vil blive taget imod i forlængelse af alle udsendelser i Forsvaret for at tage hånd om nogle af de problematikker, der kan være ved at have været udsendt.

"For det behøver ikke at være, fordi man har set eller oplevet noget grimt. Det kan lige så godt være dagligdagen, der er med til at skabe problemer for soldaten," lyder det fra major Susan. ■

Nyt træningsudstyr på vej

INDKØB: Løbebånd, vægtstænger, vægtskiver kettlebells, sandsække, udendørs træningsstativer og beskyttelsesudstyr til nærkampsuddannelse. Træningsudstyr, der skal understøtte Forsvarets koncept for Militær Fysisk Træning begynder at ramme tjenestesteder over hele landet i løbet af 2017. Det er resultatet af, at Forsvaret har indgået nye rammeaftaler om indkøb af træningsudstyr med det svenske firma ELEIKO og det danske firma NIPPON SPORT. Center for Militær Fysisk Træning har i samarbejde med træningsvejledere og andre samarbejdspartnere lavet en foreløbig opgørelse over behovet for nyt træningsudstyr på tjenestestederne, og en del af det nye udstyr er allerede købt ind og ligger på lager. Enhederne vil inden for kort tid modtage besked fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse om, hvordan de bestiller det nye træningsudstyr. /AVF

TIL TABATA-TRÆNING PÅ TRITON

Selv om der er et træningslokale om bord på inspektionsskibet Triton, er det det forreste fortøjningsdæk, der rigtig trækker sportsudøverne ud af deres lukafer. Hver anden dag bliver der nemlig holdt tabata-træning.

TEKST OG FOTO: IDA SUHR BIRKEMOSE / VFK

TRÆNING

”PAUSE!” råber marineoverkonstabel Mads ud over forreste fortøjningsdæk på inspektionsskibet Triton. Rundt om står og ligger 14 af skibets besætningsmedlemmer i forskellige positioner. Planke, squats, mavebøjninger. Og nu er det tid til ti sekunders pause, før

tyve sekunders intensiv træning igen påbegyndes.

”Tabata er en træningsform, hvor man veksler mellem at træne og holde pause. Triton har holdt tabata hver anden dag i tre år nu. Så det er en kunst at finde nye øvelser og blive ved med at holde det spændende,” siger Mads, som leder træningen.

Det er personale fra alle dele af skibet, der deltager. Tabata-under-

visningen har hevet både konstabler, sergenter, officerer og chefen i træningstøjet, og selv om fortøjningsdækket ikke er meget mere end 15 grader varmt, er der sved på panden allerede efter første ud af otte øvelser.

Perfekt træning på skib

”Træningsformen fungerer bare rigtig godt på et skib, fordi man bru-

geregen kropsvægt. Man kan også variere øvelserne ud fra, hvor meget skibet vipper. Men faktisk er de gode til at sørge for, at vi ligger rimelig fladt i søen, når vi træner klokken 16,” siger Mads.

Ud over at være god træning, når man er på et skib, hvor der ellers ikke er store muligheder for bevægelse, så er træningsformen også særligt god i forhold til Forsvarets

TTP (træningstilstandsprøve).

”Det var faktisk derfor, jeg oprindeligt startede med at lave tabata. Der var mange i besætningen, der havde svært ved at bestå den nye TTP. Der kan tabata-træningen virkelig hjælpe,” siger Mads.

På dagens program er der da også både rygbro og en 90 graders maveøvelse, som er to øvelser, der indgår i TTP’en. ■

TRÆNINGSTIPPET

Årets første træningstip i Forsvarsavisen er mobilitetstræning. Mobilitetstræning er med til at opretholde sunde led, mindske skadesrisiko og derigennem

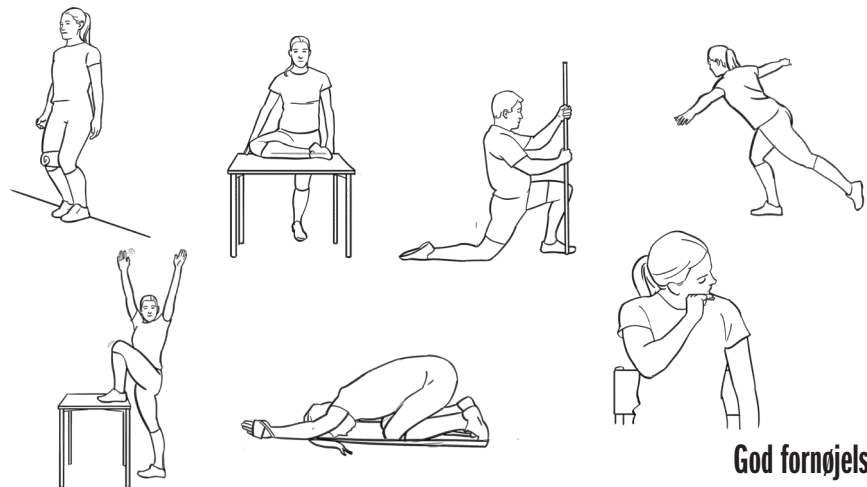
Programmet er et mobilitetsprogram for hele kroppen. Hver øvelse skal gentages 15-30 gange. Føles den ene side mere "stiv" end den anden, kan den eventuelt gentages en ekstra runde eller lidt flere gange.

Alle øvelser kan ses i app'en "Træn med Forsvaret" eller på <https://traenmed.forsvaret.dk/>

Programmet tager 10-15 minutter og er ideelt til pausen, til mikrotræning på gangen, på skydebanen, på skibet, eller hvor der er lidt plads, både fysisk og i tid. Det kan også deles over i flere bider i løbet af dagen.

ØVELSERNE ER:

- ▶ Stående anklemobilisering
- ▶ Stående hofterotationsmobilisering
- ▶ Forreste hoftemobilisering
- ▶ Èt-bens hofterotation
- ▶ Stående rygstabilitetsmobilisering
- ▶ Skulderstabilitetsmobilisering
- ▶ Nakkemobilisering

God fornøjelse!

MADS' TABATA-PROGRAM

Mads' tabata-program
Programmet varierer fra gang til gang for at holde det interessant. Men det kan for eksempel se sådan her ud:

Øvelserne skal laves i 20 sekunders intervaller for fuld gas. Derefter ti sekunders pause. Det gentages otte gange med hver af de otte øvelser. I alt har du så trænet i 32 minutter. God træning!

- Øvelse 1: TRX øvelse – planke med fødderne i stropperne (atomic situp)
- Øvelse 2: TRX øvelse – armbøjning – hvor du har hænderne i stropperne og læner dig frem.
- Øvelse 3: 90 graders mave
- Øvelse 4: Rygbro
- Øvelse 5: Kettle swing
- Øvelse 6: Russian twist med kettles
- Øvelse 7: Mountain climbers
- Øvelse 8: Rygstrækker

FACEBOOK

Forsvaret har delt Gardehusarregimentets billede.
27. januar kl. 08:22 · €

Gardehusarregimentet har fået sin første kvindelige eskortechef - major Christina. Hun var chef for eskorten under det Islandske Statsbesøg den 24. januar.

Gardehusarregimentet

26. januar kl. 15:55 · €

👍 Synes godt om side

Første kvindelige Eskortechef.

Under Gardehusarregimentets Hesteeskorte ved det Islandske Statsbesøg den 24. januar, var det første gang i regimentets historie,...

Se mere

JEG LÆSER

"Selfie"

Jussi Adler-Olsen

LÆS

"Jeg er generelt til svenske krimiforfattere, men det her holder også!"

"Madame Prosecutor"

Carla Del Ponte

LÆS

"Interessant og skræmmende, men er ved at gå lidt død, da den er en kende "selvfed"."

"Løb som Eliten"

Claus Hechmann

LÆS

"Fordi megen tid går som træner i en lokal løbeklub, og det her princip virker."

Oberstløjtnant

Finn Legard Nielsen

Chef for Planlægnings- og Driftsdivisionen
Forsvarsakademiet

FORSVARET.TV

SJÆLDEN FILM REDDET VED ET TILFÆLDE

**Optagelser af majestættens
proklamation 15. januar 1972**
er fundet og digitaliseret.

AF MARTIN FINNEDAL / VFK

HISTORISK

Da Tøjhusmuseet sidste år blev lagt under Nationalmuseet, blev det besluttet, at et stort fjernlager med omkring 3.700 ruller skulle rømmes. Museet henvendte sig til Forsvarets Mediearkiv, der påtog sig opgaven at hente og sortere materialet. I modsat fald var

materialet blevet smidt ud. Det viste sig at være en god beslutning at kigge rullerne igennem. For blandt de støvede bunker lå en kopi af en seks minutter lang film, der for 45 år siden blev produceret af Laterna Film for Statens Filmcentral. På filmen ser man statsminister Jens Otto Krag udråbe Dronning Margrethe II til regent, hvorefter hun hyldes med ni hurra-råb.

Det særlige ved filmen er, at den på trods af at den blev produceret af Statens Filmcentral udelukkende har været distribueret af Forsvaret. I løbet af halvfjerdsene blev den med andre ord fragtet rundt til kaserner, soldaterhjem og lignende, hvor man så hev lærredet ned og nød værket. Om den har fungeret som forfilm eller hovedattraktion, kan nog-

le af soldaterne fra den gang sikkert svare på.

Også unikt er, at fundet er den bedst bevarede kopi. Det Danske Filminstitut har også en udgave men dog en meget solbleget en af slagsen.

Forsvarets Mediearkiv har nu digitaliseret den fundne film. Den nåede således at være offentlig tilgængelig til regentens 45 års jubilæum i sidste måned. ■

Se den her:

<http://www.forsvaret.tv/#!/video/29FB191F>

Se video på **Forsvaret.tv**

Det første år holder Soldatens Hus til i bageriet på Kastellet. Foto: Arkiv / Forsvarsgalleriet

De to psykologer bag Soldatens Hus har begge arbejdet i Forsvaret i en årrække.

HJÆLP TIL DET CIVILE LIV

I marts åbner et nyt tilbud til de soldater, der er kommet godt hjem fra udsendelse, men som finder det udfordrende at lave et skift fra det militære job og over i det civile.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FOTO: CHRISTINA PALM RASMUSSEN

MØDESTED

Soldatens Hus er et nyt mødested for veteraner, som arbejder for at lette soldaternes møde med og overgang til det civile ved at skabe erfaringsudveksling gennem foredrag og networking med tidligere og nuværende tjenstgørende. Soldatens Hus har allerede inden stedets åbning fået en pæn modtagelse. Det fortæller en glædeligt overrasket psykolog Anne Lillelund, der sammen med kollegaen Nikolai Cerisier Roitmann står bag projektet.

”Vi håbede, at vi fik 30 likes på Facebook, da vi offentliggjorde projektet, men så er det bare gået amok både på Facebook og LinkedIn. Så vi tror, vi har ramt et sted, hvor der faktisk er et behov,” siger hun.

Sygeligt plaster

Selv om de fleste veteraner primært har gode oplevelser for livet med hjem i bagagen og kommer hjem uden psykiske og fysiske skader, kan det stadigvæk være en udfordring at lave skiftet fra militærtjeneste til et liv i det civile. Det vil Soldatens Hus prøve at hjælpe med.

”Vi kan se, at der er mange soldater, der ikke helt vil forbindes med veteranbegrebet, fordi det har fået et lidt sygeligt plaster på sig. Der er rigtig mange tilbud til dem, der har det svært (psykisk og fysisk skadede, red.), og det er godt. Men Nikolai og jeg talte om, at den gruppe, der egentlig har det godt, er lidt overset. Man forbereder soldaterne på at tage i krig, man forbereder dem på at komme hjem, men man forbereder dem ikke på at gå civilt,” fortæller psykolog Anne Lillelund.

Til soldater der har det godt

Huset, der de to første år får lokaler i Bageriet på Kastellet i København, åbner den 2. marts 2017. Her holder tidligere delingsfører og kompagnichef ved Den Kongelige Livgarde, Mads, foredraget “Fra soldat til civil: Om skiftet fra et militært til et civilt mindset”.

”Det er et helt andet liv, du møder i det civile. Det er en helt anden måde at arbejde på. Så der er meget kulturoversættelse i det. Vi mener, at det vil være rigtig brugbart at høre fra nogle af dem, der har været igennem det, og som har skullet lave den kulturoversættelse selv, så man ikke behøver at lave de samme fodfejl,” siger psykolog Nikolai Cerisier Roitmann.

Stærk forsvarsidentitet

Netop kultur og identitet er en af de ting, der gør, at det kan være besværligt at gå fra den militære verden til den civile. At den overgang kan være udfordrende, har ikke

noget med udsendelsen at gøre.

”Vi tror egentlig lige så meget, at det er fordi, man begynder som ganske ung i Forsvaret. Det er der, ens identitet er ved at blive færdigdannet. Så man får en meget stærk ”forsvarsidentitet”. Det gør du både fagligt og personligt. Og så har du også et stærkt fællesskab. Men lige pludselig går du ud på den anden side af hegnet. Der var en, der brugte det billede med, at det var ligesom at være på patrulje Afghanistan, og så har dine kammerater glemt dig derude,” siger Anne Lillelund.

Ny situation giver stress

Den nye situation kan give nogle hjemvendte stress, der kan forveksles med reaktioner på grund af udsendelsen.

”Nogen af dem, vi har talt med, får stress af det. Fordi man ikke føler, man har kontrol. Jeg talte med en, som havde forladt Forsvaret og fået arbejde civilt. Han fik det pludselig skidt, og han tænkte, at han nok var ved at få PTSD. Det viste sig så, efter han talte med en psykolog, at det faktisk var en identitetskrisen, han var på vej igennem,” siger Anne Lillelund.

”Vi ser rigtig mange i behandlersystemet, som ender der, fordi de ikke ved, hvor de ellers skal gå hen. Det handler ikke om PTSD, det handler ikke om depression. Det handler i virkeligheden om den her overgang fra det militære til det civile og nogle af de stressreaktioner, der er forbundet med det. I virkeligheden er de fejlplaceret i et behandlersystem, fordi de bliver sygeliggjort i en grad, der slet ikke er rimeligt,” siger Nikolai Cerisier Roitmann.

Omdrejningspunktet for Soldatens Hus er arrangementer og foredrag efterfulgt af mulighed for networking og erfaringsudveksling med de øvrige deltagere, der er nuværende og tidligere tjenstgørende, som står i samme situation. Det kan for eksempel handle om, hvordan man oversætter sine kompetencer fra job som kører i Afghanistan til det civile.

”Hvis der er noget, soldater er gode til, så er det at overdrage erfaringer og lessons learned til hinanden. Vi vil gerne skabe et nyt ressourcestærkt netværk, hvor folk mødes på tværs. Vi vil gerne spille ind med, at man kan møde nogen, som godt ved, hvad det vil sige at være i Forsvaret, og som allerede har prøvet det civile af og har kompetencer og erfaringer med til at håndtere det,” siger Anne Lillelund.

Også i Jylland

Soldatens Hus vil begynde stille og roligt i marts 2017 og vil tilpasse sig deltagernes behov. I opstartsfasen vil der hver første torsdag i måneden være et arrangement. I andet år, 2018, skal der være åbent to gange om måneden. Og må-

let er langsomt at arbejde hen mod flere ugentlige åbningstider. I 2018 skal der også være arrangementer i Jylland.

”Vi ved godt, at der er rigtig mange soldater i Jylland. Så det er egentlig lidt snyd, at vi er på Kastellet. Vi tænker, at vi i vores opstartsfasen vil lave en konference i Jylland, så vi kommer over to gange om året, og laver en hel dagskonference,” siger Anne Lillelund. ■

SOLDATENS HUS

Nikolai Cerisier Roitmann er psykolog, specialkonsulent ved militærpsykologisk afdeling i Veterancenteret. Han sidder i bestyrelsen i dansk psykologforening. Han har været ved Veterancentret i fem år og primært arbejdet med behandling af PTSD.

Anne Lillelund har været ansat seks år i Forsvaret som militærpsykolog. Hun har været tilknyttet INTOPS og været udsendt 18 gange til Helmand i forbindelse med kritiske hændelser. Desuden har hun arbejdet tre år i Udenrigsministeriet som krisepsykolog. 1. januar 2017 begyndte hun som privatpraktiserende og konsulent.

Åbningsarrangement torsdag den 2. marts, kl. 18.00 – 22.00 i Bageriet på Kastellet. Velkomst ved Formand Anne Lillelund. Åbningsstale ved Rasmus Jarlov (K), formand for Folketingets Forsvarsudvalg.

Foredrag “Fra soldat til civil: Om skiftet fra et militært til et civilt mindset” ved Mads Jelbert Mikkelsen, tidligere delingsfører og kompagnichef ved Den Kongelige Livgarde. Efterfølgende serveres let mad og drikke, og der er mulighed for networking med de øvrige deltagere.

LEDELSE ER EN MENNESKELIG DISCIPLIN – OGSÅ I FORSVARET

En god leder skal have empati, for ledelse handler om mennesker. Den nye kampagne for Forsvarets officersuddannelser lægger ud med en film, der viser, at ledelse er en menneskelig disciplin. Læs mere om kampagnen og ansøgningsfristerne for interne og eksterne ansøgere her.

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

OFFICERSKAMPAGNE

Fortredje år i træk lancerer Forsvarsministeriets Personalestyrelse og reklamebureauet Ogilvy Danmark A/S en ny kampagne for Forsvarets officersuddannelser. Kampagnen skal få unge akademikere til at trække i uniform og fortsætte karrieren som officerer i Forsvaret.

”Vi skal fortsat rekruttere unge med en civil bachelorgrad til vores officersuddannelser. Det er unge, som ikke nødvendigvis tidligere har været i kontakt med Forsvaret og ikke har overvejet Forsvaret som en mulighed,” fortæller major Anders Christian Bech, Chef for Marketingsektionen i Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

”Derfor er det vigtigt, at vi viser et nuanceret billede af, hvad en officer laver, så vi kan nedbryde eventuelle barrierer og blandt andet vise, at officerer ikke kun skal have muskler, men også hjerne.”

Omdrejningspunktet for dette års kampagne er en reklamefilm, der tager udgangspunkt i Hæren.

”Vi går tættere på dagligdagen som officer og lader billedsiden

understøtte det helt særlige miljø, som en officer i Forsvaret skal virke i,” forklarer Anders Christian Bech og fortsætter:

”Filmen viser også den dynamik mellem teori og praksis, som er unik for uddannelser i Forsvaret.”

En officer er en moderne helt

I kampagnen fokuseres der på ledelse ligesom i de foregående kampagner, og ifølge Signe Zacher-Carlsen, kreativ ansvarlig for kampagnen hos Ogilvy, er en officersuddannelse en rigtig god lederuddannelse, hvilket gør den særligt interessant for målgruppen. Signe Zacher-Carlsen mener, at en officer kan sammenlignes med en moderne helt:

”Det er en person, der udviser mod og handlekraft og kan træffe svære beslutninger under pres – men som også er reflekteret, har stor menneskekundskab og respekt for andre. Det er nogle klassiske dyder, som i vores moderne verden har en stærk tiltrækningskraft, også på det civile arbejdsmarked. Derfor lægges der i kampagnen vægt på at vise den ordentlighed og integritet, som officerer repræsenterer,” ly-

der det fra Signe Zacher-Carlsen.

Kampagnefilmen er instrueret af Caroline Sascha Cogez og er en del af en større kampagne, som også de tre værn og Forsvarsakademiet bidrager til.

Ud over visning af film i TV og i biografer går 40 procent af budgettet i år til digitale visninger – herunder annoncer, bannere mv. på Facebook, Instagram, Spotify og digitale artikler i MetroXpress.

CV-værktøj tydeliggør officerens kompetencer

Et bærende element i kampagnen er et digitalt, interaktivt CV-værktøj, der fokuserer på de konkrete kompetencer og praktiske erfaringer, som de respektive officersuddannelser byder på. Med CV-værktøjet er det muligt for en kommende ansøger at se sort på hvidt, hvad der kan skrives i vedkommendes CV, hvis man vælger en officersuddannelse. Det bliver altså tydeligere at se præcis hvilke kompetencer, man udvikler som officer.

Særskilt kampagne for ingeniørerne

I år udarbejdes der desuden en

særskilt kampagne for målgruppen til Våben- og Elektronikofficersuddannelsen (VEO) i Søværnet. Det er en af de uddannelsesretninger, der er sværest at rekruttere til, da yderligere adgangskrav til optag på denne uddannelse gør feltet af potentielle ansøgere smalt.

Dette smalle segment er både interesseret i ledelse og samtidig drevet af faglig interesse inden for det elektroniske tekniske fagområde. Omdrejningspunktet for den særskilte kampagne er et samarbejde med IDA (Ingeniørforeningen i Danmark) og Forsvarsministeriets Personalestyrelse, hvilket åbner for en mere direkte kontakt til ingeniører og ingeniørstuderende med relevante uddannelser for at kunne søge VEO.

Hele kampagnen er en del af en større rekrutteringsindsats, hvor Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsakademiet, officersskolerne og værnene i tæt samarbejde løbende udvikler og gennemfører rekrutteringsaktiviteter for at inspirere og involvere målgrupperne, blandt andet

ved at deltage i og selv gennemføre arrangementer, messer, uddannelsesdage og andet.

Kampagnen kører frem til den eksterne ansøgningsfrist for officersuddannelserne.

Officersuddannelserne er også for interne medarbejdere

Når Forsvaret søger kandidater til officersuddannelserne, skal en del af dem findes internt. Den interne vej til officersuddannelsen går gennem et af Forsvarets akademiuddannelsesforløb. Adgangskravet er sergent med to års erhvervs erfaring. Man kan dog allerede søge, når man har seks måneders erhvervs erfaring som sergent og begynde, når de to års erfaring er nået. Man kan sende sin ansøgning løbende. ■

Ansøgningsfristen for officersuddannelserne er den 1. juni 2017, hvis du er internt ansat.

For eksterne ansøgere er ansøgningsfristen den 15. marts 2017.

Læs mere og søg på: forsvaret.dk/officer.

PROFILER

ORLOGSHISTORIKEREN AFMØNSTRER

Hans Christian Bjerg kan nu se tilbage på 50 års forskning. Den afgående orlogshistoriker, der har haft de seneste seks søværnschefer som sine elever, mener, at de nye fregatter er meget store til et nærforsvar, og at søkrig først og fremmest handler om at ramme og ødelægge fjenden hurtigt.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHNER / VFK

AFSLUTNING

Orlogshistoriker Hans Christian Bjerg har forladt Forsvaret. Afslutningen var en forelæsning om begrebet sømagt, som foregik for en fyldt aula på Søværnets Officersskole i København. Og hele Søværnet var repræsenteret. Lige fra nuværende og tidligere admiraler, kommandører og kaptajner til løjtnanter og nuværende elever.

”Det var her på Søværnets Officersskole, det startede. Jeg blev bedt om at hjælpe til med at skrive et jubilæumsskrift til skolens 275. årsdag i 1976. I den forbindelse blev jeg ansat som timelærer i søkrigshistorie. Jeg lovede mig selv at stoppe, den dag en af mine kadetter blev skolechef, men det blev ikke til noget! Nu har de seneste seks chefer været mine elever, lyder det fra Hans Christian Bjerg.

Alle søofficerer siden 1976 har et forhold til HC Bjerg, som han bare kaldes og kalder sig selv. Han har dog delt sit eget liv mellem timelærerstilling, orlogshistoriker og konsulent med fast arbejde på Rigsarkivet og skiftende opgaver som fagspecialist i kommissio-

ner, udvalg og foreninger. Frem til 2002 var han gennem 21 år leder af Forsvarets Arkiver under Rigsarkivet.

”Som knægt var jeg søspejder og havde en drøm om at blive søofficer. Det forhindrede mine dårlige øjne imidlertid. Så det blev til cand.mag. i historie med marinehistorie som speciale og nogle år i Marinehjemmeværnet. Man kan sige, at min hobby blev min levevej. Og jeg har jo hele tiden været uden for Søværnet, fordi jeg havde mit hovedarbejde i Rigsarkivet. Det har ofte været en fordel i den store sammenhæng, fordi jeg har kunnet sige min mening uden at have været en del af systemet og hierarkiet. Jeg har haft god forbindelse både til unge officerer og admiraler.”

Medlem af Forsvarskommissionen

Som sagkyndigt medlem af Forsvarskommissionen af 1997 skrev HC Bjerg en dissens: En protest mod overvejelserne omkring en afskaffelse af ubådsvåbnet i Danmark. Ellers har han i sin undervisning forsøgt at være upolitisk og redegøre for argumenter for og imod de forskellige beslutninger.

”Historien er den vigtigste fa-

citliste for strategiske overvejelser. Den fortæller, hvorvidt strategierne virkede, og hvilke fejl der blev begået. Et vigtigt pensum i min undervisning af kadetterne har været den danske flådes traditioner.

”Jeg har skrevet en bog om de cirka 100 år med ubåde i dansk forsvarspolitik i 2009. Ubådene blev dømt uegnede til internationale operationer, og det var en fejl. De er ganske rigtigt dyre i anskaffelse, men til gengæld billige i drift. De kunne sagtens have virket afskrækkende over for ulovlighederne i Somalibassinet og som et billigt supplement til fregatter og støtteskibe. Når vi ser på situationen i Østersøen i dag, kunne vi ønske os ubådsvåbnet tilbage, men det bliver dyrt at genetablere.

HC Bjerg har beskæftiget sig med udviklingen af søkrig siden de gamle grækernes tid. Teknologien har naturligvis ændret skibene og deraf søkrigens natur, men det er stadig menneskene, som udfører handlingerne, mener han. Menneskene er de samme, og formålet er det samme, nemlig at få magt eller undgå at blive underlagt en indflydelse. Apropos udviklingen af ski-

be, så er historikeren imponeret over de nye fregatter og ikke mindst besætningerne, som har gennemgået FOST, den britiske Flag Officer Sea Training. Han kan dog ikke undlade ironisk at påpege at, ”vi har en kystflåde med stormagtsskibe.”

HC Bjerg kan nu se tilbage på 50 års forskning, og selv om der er sket meget i løbet af de år, er der efter hans mening ingen grund til at overkomplacere, hvad søkrig i bund og grund handler om. Faktisk er det meget enkelt – og måske endda lidt beskidt.

Fandenivoldske Tordenskjold er historikerens forbillede, når det gælder søkrig. ”Opsøg fjenden, og ødelæg ham. Tordenskjold viste, at det ikke, som samtiden ellers mente, handlede om fine manøvrer, men om resultater.”

HC Bjerg har siden 2003 været redaktør af Tidsskrift for Søværnen. Et hverv han fortsætter med.

I forbindelse med den afsluttende forelæsning overrakte kontreadmiral Frank Trojahn Forsvarets medalje for fortjenstfuld indsats til HC Bjerg. ■

CV- UDPLUK

(se det hele på hcbjerg.com)

1944

15. august, født i København.

1963-65

Aftjening af værnepligt i Marinehjemmeværnet.

1967-78

Grundlægger af Marinehistorisk Tidsskrift og redaktør.

1971

Cand.mag. fra Københavns Universitet. Historie/ indianske sprog og kulturer

1971

Arkivar i Rigsarkivet.

1974

Marinestabens historiske konsulent, fra 1991 benævnt Søværnets historiske konsulent.

1975

Tilknyttet Søværnets Officersskole som timelærer i søkrigshistorie og søkrigslære.

1981

Konst.leder 3. Afdeling, Forsvarets Arkiver.

1994

Leder af Forsvarets Arkiver, Rigsarkivet.

1997-98

Medlem af Forsvarskommissionen af 1997.

2002

Fratræder Rigsarkivet.

2003

Redaktør af Tidsskrift for Søværnen.

2004

Medlem af bestyrelsen for Dansk Ubådsforening.

2006-2008

Projektleder for Dokumentation af Forsvarets Nyere Historie.

53 BØGER/UDGIVELSER

Udpluk.

Kbh. 1979 Torpedobåde gennem 100 år. Det danske torpedobådsvåben 1879-1979 (s.m. Hans Garde).

Kbh. 1984 Ubåde gennem 75 år - det danske ubådsvåben.

Kbh. 1989 Flåde og teknik 1739-1989. Søværnets tekniske tjeneste gennem 250 år.

Kbh. 2009 Fra sømilitær kapacitet til museums-genstand - Ubåden i dansk forsvarspolitik gennem 100 år.

Kbh. 2010. Dansk Orlogshistorie 1510-2010.

Se video på **Forsvaret.tv**

<http://www.forsvaret.tv/#!/video/2B76BBF6>

FRØMANDSKORPSET HAR FÅET NY CHEF

CHEFSKIFTE: Kommandørkaptajn Jens Birkebæk Bach har afløst kommandørkaptajn Stefan Neubauer Andersen som chef for Frømandskorpset. Chefskiftet fandt sted den 13. januar ved en parade på Marinestation Kongsøre. Jens Birkebæk Bach kommer fra en stilling som chef for operationssektionen i Specialoperationskommandoen i Aalborg. Han gennemgik Frømandskorpsets elevskole i 1997 og var derefter frømand i fire år. Siden vendte han tilbage til korpset som næstkommanderende i perioden

2003-2006 og var chef for korpsets indsættelsesafdeling 2012-2014. I sin første tale til Frømandskorpset sagde Jens Birkebæk Bach: ”Frømandskorpset har en helt speciel kultur og atmosfære, der i høj grad påvirker en og er med til at skabe og udvikle den enkelte. Det ser jeg som en styrke, fordi det binder os tæt sammen i et utroligt stærkt fællesskab, og det gør korpset til noget helt unikt.” ■

/MC, foto: Frømandskorpset

Fra venstre: kommandørkaptajn Jens Birkebæk Bach, generalmajor Jørgen Høll, chef for Specialoperationskommandoen og kommandørkaptajn Stefan Neubauer Andersen

INTERVIEW

”Egentlig troede jeg slet ikke, jeg var klog nok til at blive læge. Men jeg kunne se på kærestens lærebøger, at det måske ikke var så vanskeligt alligevel. Altså, om jeg skal kunne stillingsstørrelser i felten eller lære våbens rækkevidde udenad eller om jeg skal lære, hvilken mængde adrenalin og morfin, jeg skal bruge i en akut situation, det er sådan set det samme.”

Jesper Borg Andersen

38 år

Reservelæge ved Gastroenheden, kirurgisk sektion, Herlev og Gentofte Hospital.

Karriere i Forsvaret

1998 Værnepligtig menig

1999 Sergent, Telegrafregimentet

2001 Officersgrunduddannelse, Hærens Officersskole

2004 Premierløjtnant ved Det Danske Internationale Logistik Center

2007 Udsendt ISAF 3 som Næstkommanderende/National Support Element

2008 Videreuddannelsestrin I for ledere, Hærens Officersskole

2009 Kaptajn ved Den Kongelige Livgarde

2010 Udsendt ISAF 10 som Operationsofficer/S3/Stab/Danish Battlegroup

2011: Tjenestefri uden løn samtidig med start på medicinstudiet.

2012: Rådighedskontrakt ved Operationssektionen i 2. Brigades Reserveentitet.

”Min tid i Hæren har lært mig at handle i akutte situationer”

Jesper Borg tog et karriereskift af de helt store, da han i 2011 forlod Forsvaret for at studere medicin ved Københavns Universitet. I dag er han læge ved Gastroenheden på Herlev og Gentofte Hospital. Under sine udsendelser i Afghanistan kom Jesper Borg tæt på akutte situationer, og det har været en fordel i lægestudiet, fortæller han.

AF LARS BO AXELHOLM / FOTO: SARA SKYTTE

UNIFORM

Det kan virke som et meget stort spring at gå fra et job som professionel soldat til en karriere som læge, men for 38-årige Jesper Borg minder de to job grundlæggende meget om hinanden.

”Det handler stadig om at hjælpe mennesker. Det var også det, vi gjorde i Afghanistan, hvor vi blandt andet hjalp med at genopbygge et samfund, så egentlig er der ikke den store forskel,” siger Jesper Borg.

”Systemerne minder også meget om hinanden. Sundhedsvæsenet og Forsvaret er store offentlige virksomheder, der er uniformering, klar opgavefordeling og tydelig kommandovej. Og så er der også i sundhedsvæsenet sparsomme ressourcer og ofte en politisk detaljestyring, som ikke altid gør jobbet nemmere.”

Tolv måneders oplæring

Jesper Borg har taget hul på sin etårige kliniske basisuddannelse, hvor han de første seks måneder skal arbejde som kirurgisk læge ved Gastroenheden på Herlev og Gentofte Hospital og herefter fortsætter til seks måneder som alment praktiserende læge. Herefter er han klar til at søge de næste jobs, som skal føre til en speciallægeuddannelse. Hvilket ifølge Jesper Borg er den eneste vej frem.

”Ellers er man dømt ude i det danske sundhedsvæsen og må søge til udlandet eller det private erhvervsliv.”

Ved Gastroenheden arbejder Jesper som reservelæge, han opererer, går stuegang og står i den kirurgiske akutmodtagelse og tager imod patienter, der kommer med symptomer på alt fra blødende mavesår til blindtarmsbetændelse.

”Det minder om den måde, du arbejder i Forsvaret. Du skal være struktureret og gå metodisk til værks. Og hvis en patient bliver virkelig dårlig, så gælder det om at bevare overblikket. Derfor bruger vi som læger også ABCDE-metoden, som du kender fra førstehjælpskurset. Tjek først luftvejene, så kredsløbet osv. Måske skal der bestilles blodprøver, eller måske skal jeg tale med intensiv afdeling og booke en operation. Det står jeg selv med,” fortæller Jesper Borg.

”Med en akut patient gælder det om at tænke struktureret og analytisk, og du skal

arbejde, selv om du kun har sovet en halv time de sidste 16 timer. Du får en masse informationer, som du skal sortere i og træffe den rigtige beslutning. For mig minder det om officersskolen, eller da jeg var udsendt. Du står i situationer, hvor du må handle analytisk og prøve at bevare overblikket, selv om du er presset,” siger Jesper Borg.

”Jeg kan godt lide jobbet, fordi det er så udfordrende. Men det er selvfølgelig vigtigt, at jeg kender mine egne grænser og ved, hvornår jeg skal tilkalde mere rutinerede kolleger. Det farligste i mit job er at være ubevidst inkompetent.”

Et aspekt ved arbejdet, som Jesper Borg er særligt glad for, er, at det at finde den rigtige diagnose kan sammenlignes med detektivarbejde.

”Du får nogle informationer, og så skal du prøve at få brikkerne til at passe sammen og indsamle flere informationer undervejs. Og så kan jeg godt lide, at der er en række stærke kolleger, jeg altid kan trække på. Det kan være en ældre kollega, en narkoselæge eller for eksempel en gynækolog, som jeg kan spørge til råds for at finde den rigtige diagnose; det er spændende teamarbejde.”

Fra kaptajn til studerende

Jesper Borg havde rang af kaptajn ved Den Kongelige Livgarde, da han i 2011 forlod Forsvaret for at studere medicin. Interessen var blevet opbygget over flere år. Blandt andet under udsendelsen til Afghanistan i 2007.

”På ISAF 3 havde jeg ofte kontakt til det danske kirurghold på Kandahar Airfield, og kunne følge med i deres opgaver. Det var nok med til at skærpe min interesse.” Drømmen om at skifte spor fik også næring af, at Jesper Borgs daværende kæreste var læge.

”Egentlig troede jeg slet ikke, jeg var klog nok til at blive læge. Men jeg kunne se på kærestens lærebøger, at det måske ikke var så vanskeligt alligevel. Altså, om jeg skal kunne stillingsstørrelser i felten eller lære våbens rækkevidde udenad, eller om jeg skal lære, hvilken mængde adrenalin og morfin, jeg skal bruge i en akut situation, det er sådan set det samme,” siger Jesper Borg. Da karrieremulighederne i Forsvaret samtidig begyndte at se lidt brogede ud, var det tid til at skifte spor:

”Det var meget opslidende at være udsendt. Det var hårdt at være væk så længe fra

familien og venner. På karriereplanet kunne jeg se frem til at blive kompagnichef og siden underviser på officersskolen - alt sammen oplagte stillinger, hvis du skal gøre dig interessant i forhold til at blive major. Men den uddannelse var jeg ikke så sikker på, at jeg ville tage. Den er meget krævende, og indholdet var ikke noget, jeg brændte for. Og på den lange bane var der udsigt til et karriereræs på tværs af landet. Så de veje, jeg kunne se i Forsvaret, var jeg ikke så motiveret for at søge,” siger Jesper Borg.

Erfaring fra akutte situationer

Også på ISAF 10 fik Jesper Borg indblik i lægegerningen. Han kendte en af lægerne i Camp Price, og benyttede muligheden for at kigge ham over skulderen.

”

Det handler stadig om at hjælpe mennesker. Det var også det, vi gjorde i Afghanistan.

”På ISAF 10 så jeg nogle af de traumer, som en læge kan stå over for. Det gav mig et indblik i, hvordan man håndterer svære traumer på baggrund af krigshandlinger. Det er skadesmekanismer, som jo forekommer yderst sjældent i Danmark. Jeg så folk med skudsår, og jeg husker en lokal otte-årig pige, der kom ind med åben brystkasse efter at være ramt af et fragment fra en mortar-

granat. Det med at stå med mennesker, der skal bruge handling her og nu, for ellers dør de, det lærte jeg, at det kunne jeg godt. Det gav mig også erfaring fra virkeligheden, som mange af mine medstuderende ikke havde,” siger Jesper Borg.

Det var under sin udsendelse med ISAF 10, at Jesper Borg fik besked om, at han var optaget på Københavns Universitet, og han kom direkte fra Afghanistans ørkensand og ind på skolebænken. Det var lidt af et kulturchok, husker han.

”Jeg startede på universitetet to dage efter, jeg var kommet hjem fra Afghanistan. I begyndelsen skulle jeg altså lige vænne mig til, at nogle af de unge medstuderende kom væltende ind midt i forelæsningerne. Mit hold var heldigvis meget velfungerende og stort set alle havde enten læst eller arbejdet nogle år efter gymnasiet. Mine medstuderende var meget engagerede, indholdet er dybt fascinerende, og jeg kunne hurtigt mærke, at jeg var havnet på den rette hylde.”

Savner fokus på lederrollen

Med skiftende arbejdstider og lange vagter på hospitalet, er Jesper Borg ikke i tvivl, hvad han savner fra sin tid i Hæren.

”Jeg savner at have fri i weekenden. Da jeg var kaptajn, havde jeg perioder, hvor jeg inden for visse rammer kunne tilrettelægge min arbejdsdag. Som læge på et hospital er der en meget stram planlægning flere måneder ud i fremtiden. Det er en omkostning, som også er en belastning for familien.”

”Samtidig kan jeg godt savne den fokus på udvikling af lederrollen, som der er i Forsvaret. I sundhedsvæsenet bliver en fagligt dygtig læge ofte også ledende overlæge, men det gør ikke nødvendigvis ham eller hende til en dygtig leder. Lederrollen er, synes jeg, noget sekundært i sundhedsvæsenet, hvor der i stedet er stort fokus på produktion,” siger han og fortsætter:

”I Forsvaret er der stor vægt på at sikre god feedback. Det savner jeg. I sundhedsvæsenet er vi hele tiden ved frontlinjen, men der er ikke tid til at stoppe op og sørge for en systematisk evaluering”. ■

EN ANDEN VERDEN

FOOD FIGHT

Fremtidens konflikter kan meget vel komme til at handle om fødevareknaphed. Det gør de til en vis grad allerede. Bagsiden har fundet tre eksempler på, at råvarer har fået sablerne til at rasle voldsomt højt.

KOREAS BLÅ KRABBER

Sydkorea og Nordkorea er mildest talt ikke gode venner. Men hvert år i sommerperioden 1. maj til 15. juli bliver det endnu værre. Der er det nemlig højsæson for fiskeri af den meget værdifulde og i Japan meget efterspurgt blå krabbe (*Portunus Trituberculatus*) - og så stævner de to landes fiskerbåde ud med patruljebåde som eskorte. Fiskeriet foregår nemlig i Det

Gule Hav (Huang Hai), der er den store lavvandede og fiskerige havbugt mellem Kina og Korea - og fiskeriet foregår nærmest direkte langs den maritime demarkationslinje. En linje som Nordkorea aldrig har anerkendt. Fiskeriet har to gange - begge i højsæson - ført til minislag med tab på begge sider. I juni 1999 forsøgte et sydkoreansk skib at vædre et nordkoreansk fiskefartøj, hvorefter nordkoreanerne åbnede ild. Udgangen på det kortvarige slag blev, at nordkoreanerne mistede 30 søfolk og en torpedobåd, mens ni sydkoreanske søfolk blev såret og fem skibe beskadiget. Tre år senere - 29. juni 2002 - forsøgte to sydkoreanske skibe at blokere to nordkoreanske flådefartøjer samt nordkoreanske fiskerbåde, der befandt sig 4,8 kilometer inde i, hvad nordkoreanerne ikke anerkender som sydkoreansk område. Det 21 minutter korte søslag, der fulgte, endte med at nordkoreanerne sænkede en sydkoreansk patruljebåd. Fem søfolk blev dræbt og 22 såret. På nordkoreanernes side endte et flådefartøj i flammer. Tab ukendt. ■

SALTKRIGEN 1540-1542

Almindelig bordsalt er i dag ikke den store udgift. Men før opfindelsen af køleskab og dåsemad var det udelukkende takket være salt, man kunne konservere sine friske råvarer. Mange landes borgere har igennem historien måttet betale dyrt for at kunne få dette behov dækket - og ofte med konflikt som resultat. Blandt andet var Moskva på randen af revolution, da Tsar Alexei I i 1648 indførte en saltskat, og i Indien stod Mahatma Ghandi i 1930 i spidsen for

en 24 dage lang march i protest mod englændernes monopol på og derfor skat på salg af salt. En endnu ældre konflikt er Saltkrigen 1540-1542. Pavestaten indførte 1531 en saltskat og forhøjede den i 1539. Det i forvejen oprørske bystyre, Perugia (i det nuværende Norditalien), nægtede at betale, hvilket førte til, at paven Paolo III Farnese først lyste samtlige byens indbyggere i band og derefter invaderede. Bystyret havde kun 2.000 soldater men fik støtte af Firences Medici-familie. Ikke desto mindre måtte Perugia snart overgive sig og måtte oven i købet lide den tort, at paven byggede et stort fort Rocca Paolina, som han altså opkaldte efter sig selv, midt i byen. Mange af de stolte byboere udvandrede, og den dag i dag protesterer man mod overgrebet ved at

bage brød uden salt. Det garanterer man med ekstremt saltholdig ost og charcuterie. Onde tunger vil dog sige, at det saltløse brød ikke har noget med perugiansk stolthed at gøre, men simpelt hen blev opfundet, da en konflikt mellem Pisa og Firenze i 12. århundrede gjorde salt svært tilgængeligt og derfor alt for dyrt. ■

TORSKEKRIGENE 1958 - 1976

Helt groft forenklet handler torskekrigene om fast food. Eller mere specifikt fish & chips. I 1950-erne og 1960-erne spiste den engelske befolkning over 400.000 tons torsk om året, og en stor del af den mængde blev fortæret ved gadeudsalg a la den danske pølsevogn eller grillbarer. Torskebestanden kunne ikke følge med englændernes appetit og på grund af det øgede engelske fiskeri, blev islændingene bekymret for, om der var nu nok torsk til dem. Hvorfor de 15. maj 1952 udvidede deres fiskerigrænse (økonomiske zone) fra tre sømil til fire sømil. Beslutningen bekymrede englænderne så meget, at samtlige af deres fiskerihavne den dag flagede på halvt. Avisen Grimsby Evening Telegraph omtalte dagen som Black Thursday. 28. august 1958 udvidede Island deres økonomiske zone til 12 sømil, og så blev det korporligt mellem de to lande. Fem dage senere bordede besætningsmedlemmer fra det islandske kystvagtskib Thor fiskeskibet Northern Foam på grund af mistanke om ulovligt fiskeri. Men til islændingenes overraskelse resulterede aktionen i, at besætningen fra det engelske flådefartøj HMS Eastbourne kom ombord på Northern Foam og tog islændingene til fange. Konflikten bølgede frem og tilbage og eskalerede yderligere, da Island udvidede den økonomiske zone til 50 sømil og endelig - i 1975 - til 200 sømil (370 kilometer). I løbet af de i alt tre torskekrige i perioden nåede islændingenes flagskib Thor i flere omgange at affyre skarpe skud mod engelske trawlers, mens englænderne på deres side under tredje torskekrig (1975-1976) havde deployeret ikke færre end 22 fregatter til området og i øvrigt holdt yderligere 102 skibe i reserve. Alene under den sidste krig havde der været 55 fysiske sammenstød mellem engelske og islandske skibe. På det tidspunkt betragtede englænderne nærmest islændingene og russerne som lige store trusler. Torskekrigene var blevet storpolitik, og det var da også storpolitik, der afsluttede konflikten. I februar 1976 droppede den islandske regering alle diplomatiske forbindelse med Storbritannien og truede med at lukke den amerikansk ledede NATO-base ved Keflavik, hvilket ville medføre en betydelig svækkelse af forsvarsalliancens muligheder for at forsvare Nordatlanten mod eventuelle angreb fra Sovjetunionen. Senere samme år accepterede England islændingenes krav om en økonomisk zone på 200 sømil. ■

SPØRGSMÅL & SVAR

Hvad er din vigtigste opgave i 2017?

Den 1. marts tiltræder jeg stillingen som chef for Officersgrunduddannelsen på Hærens Officersskole. Min vigtigste opgave i 2017 er derfor at medvirke til, at Hærens kadetter fortsat får en af Danmarks bedste lederuddannelser.

Martin, Major
Sagsbehandler i
Ledelsessekretariatet

Min mest spændende opgave i 2017 er implementeringen af de tiltag, som regeringen har godkendt i Forsvarsministeriets rapport om den fremtidige opgaveløsning i Arktis. Jeg synes det er en udfordrende, interessant og meget relevant opgave, som jeg ser frem til at arbejde med.

Dennis,
Oberstløjtnant
Chef for Arktisk
Implementeringssekretariat

Mit fokus vil være på den videre etablering af Operationsstabens Militære Sikkerhedssektion for at styrke den militære sikkerhedstjeneste - Både i Værnsfælles Forsvarskommando og på tværs af koncernen.

Søren, Major
Fungerende chef for
Operationsstabens
Militære Sikkerhedssektion

Bliv ven med forsvaret på **Facebook**.....

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

